

Ribe Amt
Vandmiljøkontoret
Sorsigvej 35
6760 Ribe

Genopretning af Varde Å - Godkendelse efter vandløbsloven

Ribe Amt har den 18. august 2006 fremlagt projektforslag af 16. august 2006 samt forslag til Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 med tilhørende VVM-redegørelse vedrørende genopretning af Varde Å til offentlig høring frem til den 16. oktober 2006. Projektet omfatter Varde Å på strækningen fra Ansager Stemmeværk til afløbet fra Karlsgårde Sø, samt strækningen af Ansager Kanal fra Ansager Stemmeværk til Holme Å's sydlige ådalskant. Ribe Amt har den 2. oktober 2006 ansøgt om projektets godkendelse i henhold til vandløbsloven.

Formålet med det foreslåede projekt er at forbedre levevilkårene for især den udryddelses-truede og af EU højt prioriterede laksefisk Snæbel, men herudover også for det øvrige plante- og dyreliv med naturlig tilknytning til Varde Å. Projektet tilsigter endvidere at forbedre åens landskabelige værdier. Projektet omfatter følgende hovedelementer (jf. bilag 1):

- Ansager Stemmeværk nedlægges og ombygges til stryg.
- Den vandmængde, der i dag ledes til Ansager Kanal ved Ansager Stemmeværk, ledes fremover til Varde Å.
- Varde Å graves bredere på strækningen mellem Ansager Stemmeværk og afløbet nedstrøms Karlsgårde Sø.
- Varde Å gensnoes mellem Hessel og Nørholm. Strækninger af den nuværende Varde Å, der efter gensnoingen ikke bliver en del af den nye å, reableres.
- Stemmeværket ved Sig Fiskeri fjernes. Der anlægges i stedet et fiskepassabelt gydestryg.
- Der etableres 8 fiskepassable gydestryg og opvækstområder for Snæbel, på den genoprettede å-strækning.
- Ved Nørholm Gods reableres en gammel møllekanal og en del af en tidligere voldgrav som biløb til Varde Å.
- Eksisterende gangbroer reableres. Vejbroen, der fører Hesseldalvej over Varde Å, nedbrydes og der etableres en ny bro over åen på dens nye placering.
- Der etableres et sandfang i Varde Å på den nederste del af projektstrækningen.
- Overskudsjorden placeres i Ansager Kanal og i miljøgodkendt depot.

- Efter placering af overskudsjord i Ansager Kanal (til 1 m under terræn eller digekrone) anlægges her en "Kanalgrøft", som nord for Grødevej får afløb til Grønrose Bæk. Syd for Grødevej gives grøften afløb til Holme Å.
- På den del af Ansager Kanal, der forløber over Holme Å-dalen, fjernes kanaldæmningerne samt akvædukten, der fører Holme Å under kanalen.

Der henvises i øvrigt til det offentligt fremlagte materiale, som kan ses på amtets hjemmeside.

Ølgod og Helle Kommuner har i forbindelse med amtsrådets vedtagelse og godkendelse af projektet overdraget vandløbsmyndigheden for det private vandløb Ansager Kanal til Ribe Amt.

I forbindelse med den offentlige fremlæggelse af projektet er der indkommet en række høringsvar (bemærkninger og ændringsforslag m.v.), som er indgået i amtsrådets behandling af projektet. Der henvises til bilag 2, hvor de indkomne høringssvar er resumeret, ligesom amtsrådets vurdering af høringssvarene i forbindelse med behandling og vedtagelse af projektet er anført.

Det bemærkes, at projektet, som følge af kommunalreformens gennemførelse pr. 1. januar 2007, videreføres af Skov- og Naturstyrelsen, der fra denne dato er projektansvarlig bygherre. Samtidig indtræder Varde Kommune som vandløbsmyndighed i henhold til vandløbsloven.

Afgørelse

Amtsrådets udvalg for teknik og miljø vedtog den 31. oktober 2006 at godkende projektet med mindre justeringer, jf. nedenstående, i henhold til vandløbsloven. Godkendelsen skete under forudsætning af dels amtsrådets vedtagelse af Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016, dels at projektet kan opnå de fornødne dispensationer/tilladelser efter naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven. Udvalget vedtog samtidig at indstille regionplantillægget med mindre justeringer til vedtagelse i amtsrådet.

Amtsrådet har efterfølgende den 15. november 2006 vedtaget regionplantillægget. I forlængelse heraf har Ribe Amt, Teknik & Miljø, meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 og 3, jf. § 3, stk. 1 og 2 samt § 16, stk. 1, samt tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2. Endelig har Fredningsnævnet den 13. november 2006 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 for så vidt angår fredede områder ved Nørholm, som påvirkes af projektet.

På baggrund af foranstående godkendes projekt Genopretning af Varde Å i henhold til vandløbslovens §§ 17, 37, 37a og 47 på vilkår:

at projektet gennemføres i overensstemmelse med projektforslag af 16. august 2006 med følgende ændringer/justeringer:

- Den planlagte gangbro ved Ansager Stemmeværk ændres til en ridebro,
- Ved de i projektforslaget indeholdte åslynger 26, 27 og 28 ændres å-forløbet således, at det fremtidige forløb bliver identisk med forløbet før regulering i 1950'erne,
- Der skal ved Nørholm i størst muligt omfang tilstræbes en vandfordeling mellem hoved- og biløb på 75/25 % i hovedløbets favør, idet aflejringer inden for hovedløbets gamle, faste brinker oprensnes, og idet hoved- og biløb samlet gives dimensioner, der sikrer mod oversvømmelse ved Nørholm Gods.
- Der etableres efter nærmere forhandling med berørte lodsejere 3.000 m² raste- og overvintringslokaliteter (vandhuller) for padder. Vandhullerne etableres ved hel eller delvis undladelse af opfyldning af aflagte åstrækninger, som efter åens gensnoning ikke længere skal være en del af det fremtidige åløb,
- Med henblik på sikring af drænuddøb til den kanalgrøft, der etableres i den opfyldte Ansager Kanal, fastlægges kanalgrøftens bundkote således, at alle dræntilløb får frit udløb,

- at projektet i øvrigt udføres i overensstemmelse med dels de i Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 med tilhørende VVM-redegørelse anførte forudsætninger, dels de vilkår, der er fastsat i amtets dispensation af 16. november 2006 efter naturbeskyttelsesloven og tilladelse af 16. november 2006 efter miljøbeskyttelsesloven samt Fredningsnævnets afgørelse af 13. november 2006,
- at Skov- og Naturstyrelsen afholder samtlige udgifter i forbindelse med projektets gennemførelse, herunder udgifter til erstatninger til lodsejere, der påføres tab ved projektets gennemførelse, jf. vandløbslovens §§ 23 og 37, stk. 4,
- at Skov- og Naturstyrelsen indgår aftaler med berørte lodsejere om økonomiske forhold, om arealerhvervelser og rådighedsindskrænkninger samt erstatning for disse, inden iværksættelse af anlægsarbejder. Der henvises i den forbindelse til vandløbslovens §§ 71-74 (ekspropriation og erstatning),
- at Skov- og Naturstyrelsen så tidligt som muligt og i god tid før iværksættelse af anlægsarbejder, fremsender en passende detaljeret tidsplan for arbejdets udførelse til Varde Kommune og berørte lodsejere, og at Varde Kommune og lodsejerne i øvrigt orienteres løbende i tilfælde af væsentlige afvigelser fra tidsplanen,
- at Skov- og Naturstyrelsen foranlediger, at der i forbindelse med projektets gennemførelse føres fornødent tilsyn, herunder med overholdelse af projektets forudsætninger som anført i Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 med tilhørende VVM-redegørelse samt de i nærværende afgørelse samt afgørelser efter naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven fastsatte vilkår,
- at Skov- og Naturstyrelsen, under anlægsarbejdet, fører fornødent tilsyn med det nederst på projektstrækningen planlagte sandfang og foranlediger dette tømt i forbindelse med afslutning af anlægsarbejdet,
- at Skov- og Naturstyrelsen i forbindelse med overdragelsesforretning med Varde Kommune snarest efter anlægsarbejdets afslutning foranlediger, at Varde Kommune overdrages "således udført" -materiale i form af planer og oversigter, der viser åens, herunder biløbenes og strygenes, samt "Kanalgrøftens" fremtidige regulativmæssige dimensioner. Materialet skal, med udgangspunkt i den i projektforslag af 16. august 2006 anførte dimensionering af åen, biløbene og Kanalgrøften, indeholde oplysninger om stationering, bundbredde, bundkote, bundliniefald og skråningsanlæg,
- at Skov- og Naturstyrelsen snarest efter projektets gennemførelse giver Varde Kommune endelige oplysninger om ændringer af ejendomsforhold som følge af projektet, jf. § 24 i Miljøministeriets bekendtgørelse af 4. september 1983 om vandløbsregulering m.v., herunder om restaurering af vandløb, med henblik på matrikulære berigtigelser.

De ændringer af Varde Å's skikkelse, som gennemføres i overensstemmelse med denne afgørelse, træder i stedet for de i regulativ af 1998 for Grindsted-Varde Å fastsatte dimensioner for projektstrækningen, når projektet er gennemført. Ændringerne vil være at optage i regulativet ved førstkomende revision af dette, i forbindelse med hvilken Varde Kommune forudsættes at fastsætte bestemmelser om vandløbets fremtidige vedligeholdelse, herunder grødeskæring.

På baggrund af tilkendegivelser fra repræsentanter for (Ny) Varde Kommune forudsættes endvidere, at "Kanalgrøften" optages som offentligt vandløb, når dette er anlagt, og at Varde Kommune i forbindelse hermed udarbejder regulativ for vandløbet.

Det bemærkes, at Varde Museum efter anmodning fra Ribe Amt har gennemført arkæologiske forundersøgelser i projektområdet. Opmærksomheden henledes på den af museet udarbejdede rapport herom, efter hvilken der forud for anlægsarbejdet skal gennemføres prøvegravninger i nærmere udpegede områder. Endvidere henledes opmærksomheden på museumslovens § 27, efter hvilken jordarbejder skal standses, såfremt der under arbejdet findes spor af fortidsminder. I så fald skal Varde Museum straks underrettes.

Tidsplan

Der forventes afholdt licitation vedrørende anlægsarbejder inden udgangen af juni 2007 med henblik på anlægsarbejdets igangsættelse den 1. august 2007. Anlægsarbejdet forventes at være afsluttet omkring 1. maj 2009. Det bemærkes, at klager over de af amtsrådet i november 2006 truffne afgørelser vedrørende projektet samt vejrlig kan forsinke tidsplanen.

Begrundelse

Der er i projektforslaget samt Tillæg nr. 1 til Regionplan 20016 med tilhørende VVM-redegørelse redegjort for projektets indhold, baggrund, formål samt konsekvenser for en lang række nærmere beskrevne forhold i de berørte omgivelser. Under henvisning til dette materiale samt det i bilag 2 anførte bemærkes følgende:

Ribe Amt har ved afvejning af de hensyn, der ligger til grund for nærværende afgørelse, prioriteret hensynet til opfyldelse af projektets hovedformål: sikring af gunstig bevaringsstatus for Snæbel. I den forbindelse er der tillige lagt vægt på hensyn til de arter og naturtyper inden for projektområdet, som skal beskyttes i henhold EF-habitatdirektivet. Amtet har endvidere lagt vægt på hensyn til de berørte lodsejeres ønsker til projektets udformning, herunder til de dyrknings- og afvandingsmæssige forhold langs Varde Å. Endelig har amtet fundet det hensigtsmæssigt at udnytte mulighederne for at benytte Ansager Kanal til bortskaffelse af overskudsjord, hvilket ud fra en samlet afvejning findes at kunne ske under samtidig hensyntagen til projektets hovedformål, kanalejerens ønsker samt hensyn til plante- og dyreliv, rekreative interesser, kulturhistoriske interesser og afvandingsinteresser.

Ud fra en samlet vurdering finder amtet, at miljø- og naturmæssige tab i forbindelse med projektets gennemførelse mere end opvejes af væsentlige forbedringer for såvel højt prioriterede/sjældne som almindeligt forekommende arter og naturtyper i projektområdet. Dette gælder ikke mindst forbedringer af vandløbskvaliteten i Varde Å, som tillige vil give uhindret adgang for blandt andet Snæbel og Laks til store og vigtige gyde- og opvækstområder opstrøms for projektstrækningen. Amtet finder endvidere, at projektet kan gennemføres uden væsentlige ændringer af dyrknings- og afvandingsmæssige forhold.

Amtet er opmærksom på, at der ikke via lodsejeraftaler foreligger endelig afklaring af økonomiske forhold i forhold til de af projektet berørte lodsejere. Skov- og Naturstyrelsen har i den forbindelse oplyst, at den manglende endelige afklaring heraf ikke er til hinder for amtets godkendelse af projektet i henhold til vandløbsloven. Baggrunden er, at projektet finansieres af staten, hvorfor de fornødne økonomiske midler, herunder også til erstatninger, er til stede.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Skov- og Naturstyrelsen inden 4 uger fra den 22. november 2006, hvor afgørelsen bekendtgøres ved offentlig annoncering i JydskeVestkysten. Eventuel klage skal være skriftlig, og den skal sendes til Ribe Amt, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, så klagen er amtet i hænde senest den 20. december 2006. Amtet videresender herefter klagen til Skov- og Naturstyrelsen, ledsaget af sagens akter. På baggrund af kommunalreformens

gennemførelse pr. 1. januar 2007 vil fremsendelsen ske gennem Varde Kommune, som fra nævnte dato er vandløbsmyndighed for de af sagen omfattede vandløb.

Klageberettiget er:

- Enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald,
- Danmarks Naturfredningsforening,
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
- Varde Kommune,
- Ølgod Kommune,
- Helle Kommune.

Afgørelsens udnyttelse og gyldighed

Afgørelsens gyldighed forudsætter, at der ikke indgives klager over amtets vedtagelse af Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 samt afgørelser i henhold til naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven. Tilsvarende gælder i tilfælde af klage over Fredningsnævnets afgørelse. Såfremt de nævnte afgørelser påklages, stilles nærværende afgørelse i bero, indtil de respektive klagemyndigheders afgørelser foreligger. Såfremt klagemyndighederne ophæver eller ændrer én eller flere af de nævnte afgørelser, bortfalder nærværende afgørelse.

Under iagttagelse af forannævnte, må nærværende afgørelse først udnyttes, når klagefristen er udløbet og der ikke er indkommet klager. Såfremt afgørelsen påklages, skal dennes udnyttelse afvente klagemyndighedens afgørelse, med mindre klagemyndigheden efter ansøgning bestemmer andet.

Venlig hilsen

Ove Kann
Cand. scient.

Bilag 1: Kortbilag

Bilag 2: Høringssvar og amtsrådets vurdering

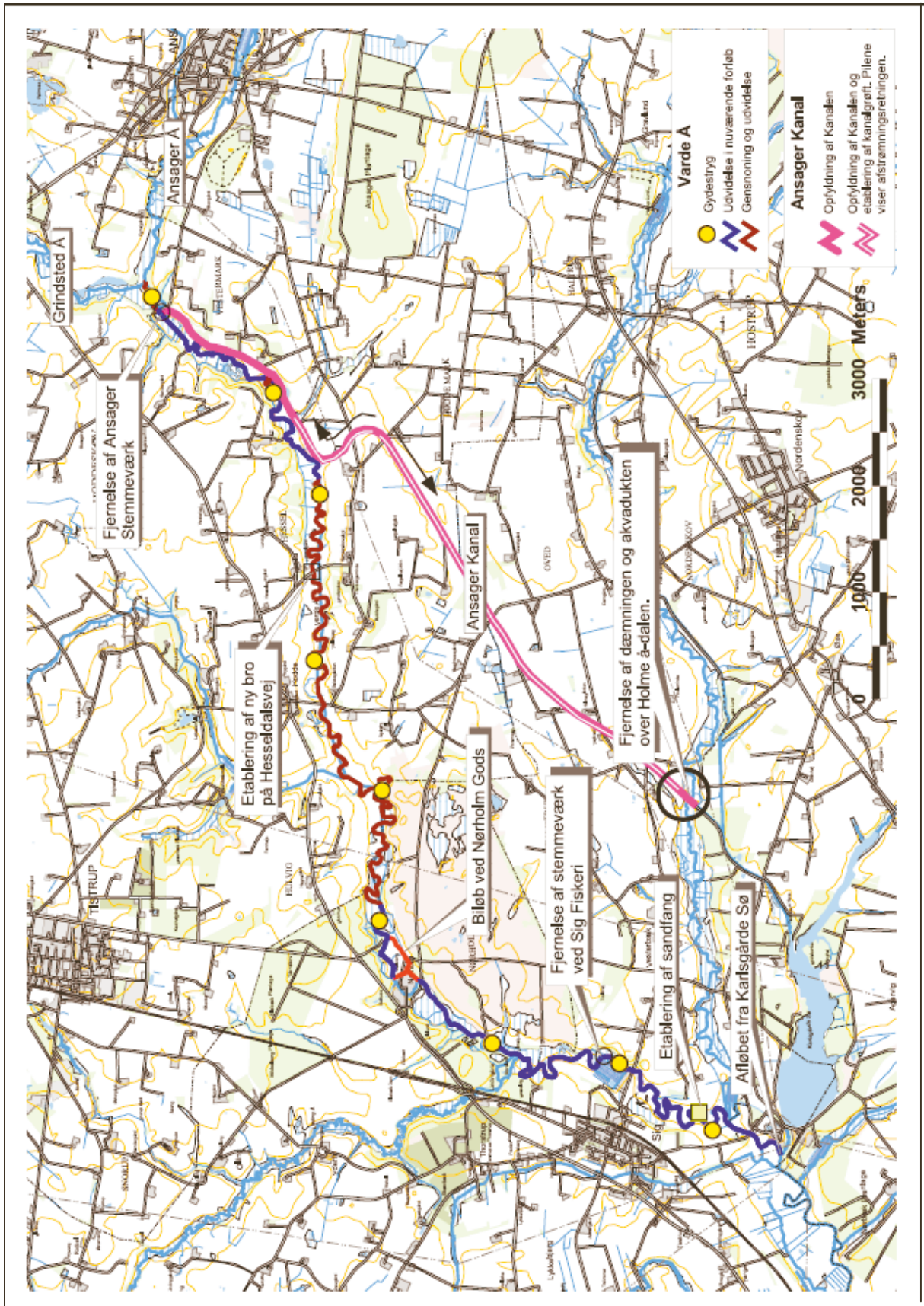
Kopi af denne afgørelse er sendt til:

Anders Marinus Jakobsen	Vardevej 76	6800 Varde
Astrid Elisabeth Egely Larsen	Vejlevej 61	6823 Ansager
Bjarne Henneberg	GI Præstevej 5	6800 Varde
Børge Espensen	Grødevej 40	6862 Tistrup
Børge Thomsen	Vejlevej 56	6823 Ansager
Edvard Sørgård	Hesseldalvej 1	6862 Tistrup
Erik Larsen	Kærgårdsvej 47	6800 Varde
Erik Steffen Pedersen	Nordenskovvej 12	6862 Tistrup
Erik Sørensen	Skamstrupvej 3	6800 Varde
Erik Vinther Thomsen	Grødevej 30	6862 Tistrup
Erling Larsen	Vejlevej 46	6862 Tistrup
Evald Møller	Starupvej 33	6823 Ansager
Evald Peter Johnsen	Vardevej 68	6800 Varde
Flemming Holst-Nielsen	Vardevej 84	6800 Varde
Grethe Hansen og Keld Hundebøl	Grødevej 14	6823 Ansager
Gunner Kousgård Hansen	Grødevej 49	6862 Tistrup
Gunner Nyborg Kristensen	Grødevej 36	6862 Tistrup
Hans Jessen Bergholt	Nordenskovvej 10	6862 Tistrup
Mads Sørensen	P.O. Pedersens Vej 2	6800 Varde
Henning Sandal Clausen	Yderikvej 15	6800 Varde
Henning Urup	Vejlevej 57	6823 Ansager
Henry Viggo Nielsen Skinnerup	Grødevej 38	6862 Tistrup
Jens Christian Christensen og flere	Vejlevej 42	6862 Tistrup
Jes Brink Jessen	Karlsgårdvej 24	6800 Varde
Joan Ølgaard og Hans Ølgaard	Vesterbækvej 59	6800 Varde
Johannes Øhlenschläger	Kanalvej 14	6823 Ansager
John Christensen	Vesterbækvej 42	6800 Varde
Jørgen Howe Jessen	Lyngvej 83	6710 Esbjerg V
Jørn Nissen	Hulvigvej 21	6862 Tistrup
Kaj Hjerrild Buhl	Vejlevej 50	6823 Ansager
Karl Christensen	Skamstrupvej 4	6800 Varde

gh@fladder.dk

Martha og Karl Nielsen	Stokkebrovej 3	6800 Varde	se@sydenergi.dk
Syd Energi	Ravnevej 12	6705 Esbjerg Ø	
Lis Søndergaard Pedersen	Poppegangen 4	3400 Hillerød	
Kjeld Deigaard	Grødevej 32	6862 Tistrup	
Knud Sandholt Nielsen	Lindingbrovej 7	6800 Varde	
Kristian Hjerrild Buhl	Gildringeparken 21	4690 Haslev	
Kurt Pilgaard Kristensen	Vejlevej 20	6862 Tistrup	
Lars Jager Madsen	Lykkebjergvej 60	6800 Varde	
Laurids Vedsted Nielsen	Hulvigvej 16	6862 Tistrup	
Leo Pedersen	Storegade 33	6740 Bramming	
Marius-Ole Sørensen	Rotvigvej 6	6823 Ansager	
Mogens Ladefoged	Grødevej 28	6862 Tistrup	
Mona Thygesen	Store Hejbølvej 9	6870 Ølgod	
Niels Frede Petersen	Karlsgårdevej 45	6800 Varde	
Niels Marinus Sørensen	Thorstrupvej 25	6800 Varde	
Niels Peter Kristensen og flere	Hulvigvej 23	6862 Tistrup	
Ole Haahr Hansen	Vejlevej 40	6862 Tistrup	
Ole Sørensen	Hulvigvej 9	6862 Tistrup	
Ove Kristian Lauridsen	Markvangen 16	6823 Ansager	
Inge Møller Bossen	Skast 58	6261 Bredebro	
Poul Thomsen	Bjerggårdevej 5	6800 Varde	
Sig Fisker v/Preben Meyer	Vesterbækvej 41	6800 Varde	
Preben Urup	Vejlevej 44	6862 Tistrup	
Svend Erling Burgdorff	Hulvigvej 7	6862 Tistrup	
Søren Christian Christensen	Hulvigvej 25	6862 Tistrup	
Thomas Frederik Foss Thomsen	Vejlevej 47	6862 Tistrup	
Thorstrup Menighedsråd v/Henning Hansen	Ounbølvej 8	6800 Varde	
Michael A. Rasmussen	Grødevej 24	6862 Tistrup	
Vagn Clausen	Hesseldalvej 5	6862 Tistrup	
Valdemar Dejbjerg Christensen	Markvangen 11	6823 Ansager	
Aase Sørensen	Nordenskovvej 11	6862 Tistrup	
Varde Kommune	Bytoften 2	6800 Varde	vardekommune@varde.dk
Ølgod Kommune	Vestergade 10	6870 Ølgod	raadhus@oelgod.dk

Helle Kommune	Toften 2	6818 Årre	post@hellekom.dk
Danmarks Naturfredningsforening	Masnedøgade 20	2100 København Ø	dn@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	Worsaaesgade 1	7100 Vejle	post@sportsfiskerforbundet.dk
Lindet Statskovdistrikt	Stensbækvej 29	6510 Gram	lindet@sns.dk
Skov- og Naturstyrelsen	Haraldsgade 53	2100 København Ø	sns@sns.dk
Oxbøl Statskovdistrikt	Ålholtvej 1	6840 Oksbøl	oxboel@sns.dk
Fiskeridirektoratet	Nyrosgade 30	1780 København V	fd@fd.dk
Dansk Kano og Kajak Forbund	Idrættens Hus	2605 Brøndby	dfk@kano-kajak.dk
Dansk Ornitologisk Forening	Vestervænget 20	6710 Esbjerg V	brandt@esenet.dk
Dansk Botanisk Forening	Jordbrovej 4, st. th.	8200 Århus N	rasmusfluglsangfrederiksen@gmail.com
Friluftsrådet v/Svend Sørensen	Korshøjvej 1	6800 Varde	
Friluftsrådet v/Axel Lindgreen	Hjortevej 9	6715 Esbjerg N	a.lindgreen@mail.tele.dk
Landboretudvalget v/Holger Bjørnskov	Trehøjvej 10	7200 Grindsted	hb@mjrc.dk
Landboretudvalget	Ndr. Boulevard 95	6800 Varde	lkm@lrs.dk
Fredningsnævnet	Rolfsgade 94-96	6700 Esbjerg	post@esbjerg.byret.dk
Varde Museum	Lundvej 4	6800 Varde	vam@vardemuseum.dk
Ribe Amts Museumsråd, sekretariatet	Sønderskovgårdsvej 2	6650 Brørup	ram@sonderskov.dk
Helle Carlsen	Vesterbækvej 71	6800 Varde	
Andreas Søgaard	Vesterbækvej 64	6800 Varde	
Frode Kristensen	Vesterbækvej 73	6800 Varde	
Anine Kristensen	Vejlevej 20	6862 Tistrup	
Arne Kvist Rønne	Elmevang 38	2830 Virum	
Vinni og Bjarne Bro Schmidt	Vejlevej 4	6862 Tistrup	
Henrik Pedersen	Højvangsvej 2	6800 Varde	
Carsten Callisen	Hekkenfeldtvej 51	6830 Nørre Nebel	
Advokatfirmaet Dahl, Koch & Boll	Gravene 2	8800 Viborg	vahansen@dahlaw.dk

Indkomne bemærkninger i forbindelse med offentlig fremlæggelse af forslag til Genopretning af Varde Å

Forslag til genopretningsprojekt for Varde Å har været i offentlig høring i perioden fra den 18. august 2006 til den 16. oktober 2006. I samme periode har forslag til tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 med tilhørende VVM-redegørelse været fremlagt til offentlig høring. I den forbindelse har amtet modtaget bemærkninger, ændringsforslag og indsigelser fra:

1. Henning Urup, Vejlevej 57, 6823 Ansager.
2. Helle Carlsen, Vesterbækvej 71, 6800 Varde.
3. Martha & Karl Nielsen, Nørholm Gods v/ advokatfirmaet Dahl, Koch og Boll.
4. Andreas Søgaard, Vesterbækvej 64, 6800 Varde og Frode Kristensen, Vesterbækvej 73, 6800 Varde.
5. Kurt Kristensen, Vejlevej 20, Hodde, 6862 Tistrup.
6. Anine Kristensen, formand for Hodde Sogneforening, Vejlevej 20, Hodde, 6862 Tistrup.
7. Direktoratet for Fødevarerhverv.
8. Projektgruppen Frit løb for Varde Å v/ Claus Bech-Pedersen (Sorø), Jørgen Kvist Jensen (Bagsværd), Henning Haahr Pedersen (Varde) og Arne Kvist Rønnest, Elmevang 38, 2830 Virum.
9. Skov- og Naturstyrelsen.
10. Ølgod Kommune.
11. Sig Fiskeri, Vesterbækvej 41, Sig, 6800 Varde v/ advokatfirmaet Dahl, Koch og Boll.
12. Vinni og Bjarne Bro Schmidt, Hodde Kro, Vejlevej 4, Hodde, 6862 Tistrup.
13. Henrik Pedersen, Højvangsvej 2, Vesterbæk, 6800 Varde.
14. Danmarks Naturfredningsforening - Lokalkomiteen for Varde, Blaabjerg, Blåvandshuk & Ølgod Kommuner v/ Carsten E. Callisen, Hekkenfeldtvej 51, Lydum, 6830 Nørre Nebel.
15. Grethe Hansen og Kjeld Hundebøl, Grødevej 14, 6823 Ansager.
16. Laurids Vedsted Nielsen, Hulvigvej 16, 6862 Tistrup.
17. Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

I det følgende gives et resumé af de modtagne bemærkninger m.v., og der redegøres for Amtsrådets vurderinger i forbindelse hermed samt eventuelle afledte justeringer.

1. Henning Urup

Foreslår at den planlagte nye bro over Varde Å (der skal erstatte den nuværende betonbro, som fjernes som en del af nedbrydningen af Ansager Stemmeværk) udføres således, at den kan anvendes som ridebro, dvs. ca. 2 meter bred og med tilstrækkelig styrke, i stedet for som gangbro, som beskrevet i det fremlagte forslag. Det oplyses, at der inden for en radius af 2 km fra stemmeværket findes omkring 15 husstande med hestehold, og at alle disse samt Ansager Rideklub vil have interesse i, at der fortsat er en passagemulighed over åen til hest. Tilkendegiver endvidere, at det er i alles interesse, at den ridende trafik, så vidt som muligt, holdes væk fra de stærkt trafikerede veje og i stedet ledes ad naturstier.

Amtsrådets vurdering

Det kan oplyses, at Ribe Amt og Skov- og Naturstyrelsen i forbindelse med projektets udførelse påtænker at imødekomme forslaget, der vurderes at være hensigtsmæssigt.

Afledte justeringer

Det lægges til grund for regionplantillægget, at projektet justeres som beskrevet ovenfor.

2. Helle Carlsen

Helle Carlsen anfører som bosiddende helt op til Ansager Kanalen følgende bemærkninger til den offentliggjorte VVM-redegørelse, specielt i forhold til vurderingerne af konsekvenserne af nedlæggelse af Ansager Kanalen:

- 1) Ansager Kanal vil efter projektets gennemførelse bestå som en afvandingsgrøft for oplandet kvalitetsmålsat som B₃-Karpesfiskevand. Det fremgår ikke, hvilken vandkvalitet kanalen har nu, men Helle Carlsen mener, at Ansager Kanalen er/var målsat B₁-laksefiskevand. Oplyser, at hun for 3 år siden af en amtsmedarbejder fik oplyst, at denne året før havde set laks i Kanalen. Der ses ikke i redegørelsen redegjort nærmere for undersøgelser af, hvorvidt afvandingen fra oplandet er tilstrækkeligt til at etablere en grønne med helårlig vandføring eller hvorvidt disse vandtilførsler har en sådan kvalitet, at målsætningen kan opfyldes. Kan lokalt oplyse, at grundvandet er ekstremt okkerfyldt. Anfører at VVM-redegørelsen overhovedet ikke indeholder oplysninger om disse forhold, og mener, at dette må være en helt klar forudsætning for de efterfølgende vurderinger i VVM-redegørelsen i relation til bl.a. overvintringssteder for padder, hvilket uddybes efterfølgende i indsigelsen. Tilkendegiver at de nævnte forhold må afdækkes, før VVM-redegørelsens vurderinger af konsekvenserne af nedlæggelsen af Ansager Kanal kan tillægges nogen form for betydning.
- 2) Helle Carlsen finder med henvisning til VVM-redegørelsens side 85 vedrørende projektets konsekvenser for fugle, at formuleringerne er ganske selvmodsigende. Mener, at det er helt naturligt, at nedlæggelsen af et vandløb får konsekvenser for fuglelivet omkring vandløbet og at det siger sig selv, at konsekvenserne må være lokale. Anfører, at som nabo til Kanalen vil påvirkningen af fuglelivet være nok så omfattende, og at foranstående ligeledes skal sammenholdes med det ovenfor anførte om den ikke-tilstedeværende undersøgelse af kvaliteten og mængden af vandtilførslen til afvandingsgrøften.
- 3) Referer til at der i VVM-redegørelsen på side 86 vedrørende padder er anført, at der ikke er foretaget undersøgelser af forekomsten, omfanget og udbredelsen af arter i området ved redegørelsens udarbejdelse, og at der ikke fremgår hvornår de i VVM-redegørelsen anførte undersøgelser (Atlas-undersøgelsen af Padder i Danmark og stikprøvevis undersøgelser af amtets medarbejdere m.v.) er foretaget, og at der til trods herfor anføres på side 87, at trods nedlæggelsen af Ansager Kanal vurderes etableringen af afvandingsgrøften og uopfyldte partier at kunne opfylde behovet for overvintringspladser for områdets padder. Finder at dette er et postulat, der efter ordlyden kun kan fremsættes uden et sagligt vurderingsgrundlag, og mener, at en VVM-redegørelse skal foretages på baggrund af status for det berørte område, som det foreligger i dag, og ikke kan baseres på historiske oplysninger.
- 4) Refererer til at VVM-redegørelsen side 88 oplyser, at forekomsten af odder langs Ansager Kanal aldrig er blevet undersøgt, og anfører, at der til trods herfor på side 89 findes en lang række betragtninger om, hvorledes odderens livsbetingelser langs Ansager Kanal kan bestå efter omlægningen til afvandingsgrøft. Finder at også disse vurderinger må være foretaget uden nogen form for undersøgelser, og at amtet ikke har foretaget sig noget som helst for at dokumentere, at odderen ikke yngler langs kanalen. Anfører endelig, at da odderen er beskyttet forekommer denne fremgangsmåde også mest sikker, når amtets mål med undersøgelsen tages i betragtning. På baggrund af den nævnte manglende sammenhæng mellem en så drastisk reduktion af vandføringen i kanalen – i realiteten en nedlæggelse – er undersøgelserne af konsekvenserne heraf særdeles mangelfulde.
- 5) Mener at en 80/20 % fordeling (jf. redegørelsens side 106) af vandet ved Ansager Stemmeværk vil reducere konsekvenserne for naturen og dyrene langs/i Ansager Kanal betydeligt, og finder i betragtning heraf, at reduktionen på 15 % af resultatet af projektet er af mindre betydning, og anfører, at dette særligt gælder når de store omkostninger til sikring mod oversvømmelser langs Varde Å helt forsvinder, idet stemmeværket ved store afstrømninger herefter kan åbnes til større udledninger gennem kanalen. Disse besparelser kan således anvendes til etablering af et stemmeværk, som kan afdigtes i perioden februar til maj, således at tabet af yngel reduceres mest muligt. Finder det helt uacceptabelt, at økonomiske overvejelser i forbindelse med deponering af overskudsjord skal være en afgørende faktor, når der henses til projektets formål: naturbeskyttelse.

- 6) Helle Carlsen tilkendegiver, at såfremt amtsrådet vælger at fremme forslaget i sin nuværende form vil en endelig vedtagelse blive påklaget til Naturklagenævnet, idet hun i øvrigt kan tilslutte sig det af Andres Søgaard og Frode Kristensen anførte om processen i forbindelse med ansøgning om midler fra EU-LIFE til projektet.

Amtsrådets vurdering

Ad 1

Amtsrådet kan oplyse, at Ansager Kanal i Regionplan 2012 var målsat som Laksefiskevand – B₂. Det vand, der i dag tilføres Ansager Kanal, stammer fra Grindsted og Ansager Åer. Vandet er svagt forurenet svarende til forureningsgrad II, hvilket er kravet for målopfyldelse for "Laksefiskevand". Bedømmelsesmetoden er udtryk for, i hvilken grad vandet er forurenet med iltforbrugende stoffer, som stammer fra spildevand.

I forslag til Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 foreslås Kanalgrøften tillige med den nederste ikke berørte del af Ansager Kanal målsat som Karpefiskevand-B₃, idet det er vurderet, at en sådan målsætning vil kunne opfyldes. Kanalgrøften, vil fremover ikke modtage spildevand fra større forureningskilder som spildevandsanlæg, dambrug industri m.v., og det forventes derfor, at vandkvaliteten også fremover vil svare til forureningsgrad II. Afstrømningsoplandet til den del af kanalgrøften, der ligger syd for Grødevej, bliver ca. 5 km² stort, og vandføringen forventes at variere mellem 25 og 250 l/s, idet der dog under ekstreme nedbørhændelser vil kunne forekomme kortvarige vandføringer i størrelsesordenen 500 l/s. Afstrømningsoplandet til kanalgrøften er ikke registreret som okkerpotentielt område. På den baggrund og da afstrømningsoplandet er højt agerland uden lavbundsarealer, findes der ikke at være grundlag for at antage, at der vil forekomme væsentlige okkerpåvirkninger af kanalgrøften. Der er på den baggrund ikke foretaget videregående undersøgelser heraf, og som allerede anført i VVM-redegørelsen vurderer amtet fortsat, at kanalgrøften vil kunne fungere som overvintringslokalitet for padder.

For så vidt angår observationer af laks i kanalen bemærkes, at de anførte observationer efter amtsrådets opfattelse må ses som et udtryk for, at op- eller nedtrækkende laks har benyttet kanalen som passagevand til eller fra gydeområder opstrøms i vandsystemet. Det skal for god ordens skyld bemærkes, at de anførte oplysninger ikke findes at være i modstrid med VVM-redegørelsen.

Ad 2

Da der i og ved Ansager Kanal som beskrevet i VVM-redegørelsen kun er registreret få fuglearter med direkte tilknytning til vandløbet, og da der alene er tale om almindelige og talrige ynglefugle som gråand og grønbenet rørhøne (se side 84 i VVM-redegørelsen), vurderer amtet, at omlægningen fra kanal til kanalgrøft ikke vil få væsentlige konsekvenser for fuglelivet i området. Ribe Amt har ligeledes ikke kendskab til, at der blandt trækkende og overvintrende fuglearter findes betydelige forekomster ved Ansager Kanal, og således vurderes det, at denne del af projektet heller ikke vil medføre væsentlige konsekvenser for trækfuglene i området som helhed. Endelig vurderes det, at den nye, vandførende kanalgrøft også vil have værdi som levested for fugle tilknyttet vandløb og vådområder – bl.a. for de nævnte ynglefuglearter.

Ad 3

Feltarbejdet til Atlasundersøgelsen af Danmarks padder og krybdyr er udført i perioden 1976 til 1986. Hertil kommer, at Ribe Amt i perioden fra 1991 til 2000 har udført stikprøvere registreringer af paddebestandene i alle amtets kommuner, og endelig har amtets medarbejdere i forbindelse med den daglige sagsbehandling foretaget mange feltobservationer af paddebestandene i amtet. Den samlede viden fra disse registreringer giver – sammenholdt med viden om de enkelte arters krav til levestedet – en ganske god viden om arternes udbredelse i amtet. Amtet finder derfor, at det foreliggende vidensgrundlag er tilstrækkeligt til at foretage de faglige vurderinger, som er anført i redegørelsen.

Ad 4

De i Ribe Amt gennemførte odder-undersøgelser har været rettet mod registreringer i områder, der ud fra disses karakter og kendskabet til odderens levevis må antages at kunne udgøre kerneområder arten. Ansager Kanal og områderne op til kanalen er vurderet ikke at udgøre et sådant område, og der er derfor ikke udlagt stationer til undersøgelse langs med kanalen. Som det er anført i VVM-redegørelsen på s. 88-89 er der – ud fra nye fund af arten i bl.a. Varde Å og Holme Å - god grund til at forvente, at odderen også kan findes i områderne i og ved kanalen, kan fungere som fødesøgningsområde, men især som vandrings- og spredningskorridor. Ud fra kendskabet til området og oddernes levevis vurderes det imidlertid, at dette område ikke er et yngleområde for arten. Det er dog, som beskrevet i VVM-redegørelsen, amtets vurdering, at den påtænkte kanalgrøft i lighed med den eksisterende kanal kan få betydning for odder som især vandrings- og spredningskorridor og eventuelt også i et vist omfang som fødesøgningsområde. Det er vurderet, at genopretningen af Varde Å, der er et centralt område for odderforekomsten i Ribe Amt, vil betyde, at projektet samlet set og på sigt vil medføre forbedrede forhold for arten. Denne vurdering findes ikke at være berørt af en usikkerhed om omfanget af odderens forekomst ved Ansager Kanal, og amtet vurderer derfor, at der foreligger det fornødne grundlag for de i forbindelse med VVM-redegørelsen foretagne vurderinger.

Ad 5

Som beskrevet i VVM-redegørelsens afsnit 5.1 har vurderingerne af alternative udformninger af projektet især omhandlet den fremtidige fordeling af vand mellem Varde Å og Ansager Kanal. Det er, som beskrevet i VVM-redegørelsen på side 105, vurderet, at størst mulig succes i forhold til projektets hovedmål – at forbedre forholdene for Snæbel – opnås ved en fuldstændig genskabelse af de naturlige forhold, hvor alt vand fra Grindsted Å og Ansager Å ledes til Varde Å.

Som det ligeledes fremgår af VVM-redegørelsens afsnit 5.1 har en vandfordeling mellem åen og kanalen svarende til den af Helle Carlsen nævnte indgået i vurderingerne i forbindelse med VVM-redegørelsens udarbejdelse. Amtsrådet har været opmærksomt på de konsekvenser, som den valgte projektudformning har for Ansager Kanal, bl.a. i forhold til de kulturhistoriske interesser og naturmæssige forhold, hvilket der er redegjort nærmere for i de enkelte dele af VVM-redegørelsens kapitel 4. På baggrund heraf er det sammenfattende i VVM-redegørelsens afsnit 5.1 vurderet, at den valgte udformning af projektet vil sikre størst mulig succes i forhold til projektets hovedformål.

Det er amtets opfattelse, at en afgitring, som anført såvel af Helle Carlsen som i VVM-redegørelsens afsnit 5.2, i princippet kan medvirke til at afhjælpe et tab af yngel i forbindelse med et eventuelt stemmeværk og en given fremtidig vandfordeling. Et sådant tiltag kan således i et vist omfang afhjælpe de problemstillinger i forhold til fremme af projektets hovedformål, som den af Helle Carlsen anførte vandfordeling vil indebære. Det er dog amtets vurdering, at en sådan løsning samlet set vil tilgodese hensynet til Snæbel i mindre grad end den valgte projektudformning - også selvom der ses bort fra de økonomiske, tekniske og driftsmæssige problemstillinger knyttet til en eventuel afgitring. Der henvises i forbindelse hermed til de hovedhensyn, der er taget til sikring af størst mulig succes for projektets hovedformål, som anført i VVM-redegørelsen nederst på side 105.

Det foreslåede projekt indebærer, at Varde Å gives dimensioner fastlagt under hensyntagen til den fremtidige vandføring i åen, og der indgår i projektet ikke væsentlige omkostninger, der alene er rettet mod at sikre mod uacceptable oversvømmelser langs den genoprettede Varde Å. I forlængelse heraf kan endvidere oplyses som også anført i redegørelsens afsnit 5.2, at Syd Energi har afvist at medvirke til projekter, som deler vandet ved Ansager Stemmeværk. Projektets gennemførelse er baseret på Syd Energis frivillige afgivelse af rettighederne til opstemning og vandindvinding fra Varde Å. Uafhængigt af ovenstående vurderinger findes der derfor ikke at være grundlag for at gennemføre et projekt, der indebærer en vandfordeling ved stemmeværket som foreslået i indsigelsen.

Endelig skal nævnes, at den foreslåede delvise opfyldning af Ansager Kanal på baggrund af ovennævnte vurderinger og forudsætninger for projektets gennemførelse er fundet at være en hensigtsmæssig løsning til bortskaffelse af overskudsjorden fra genopretningen af åen.

Ad 6

Amtet har noteret sig tilkendegivelserne, og skal i øvrigt for så vidt angår bemærkningerne vedrørende ansøgningen om EU-Life midler til projektet henvise til amtets vurderinger til bemærkninger fra Andreas Søgaard og Frode Kristensen (se nedenfor under pkt. 5).

Afledte justeringer

Ingen.

3. Martha & Karl Nielsen ved advokatfirmaet Dahl, Koch og Boll

På vegne af Martha og Karl Nielsen har advokatfirmaet Dahl, Koch og Boll fremsendt følgende bemærkninger:

- 1) Fremhæver at Nørholm Gods såvel i henseende til bygningsmæssige kvaliteter som de tilhørende arealers skønhed er helt unikt og at stedet bevaringsværdighed er indlysende. Derfor må genopretningsprojektet indrettes så det sikres og dokumenteres, at projektet ikke medfører forringelser hverken i etableringsfasen eller efterfølgende. Enhver "berøring" skal ske med stor nænsomhed og respekt. Finder at den i august udsendte projektbeskrivelse ikke i tilstrækkeligt omfang værner om de beskrevne værdier, og at de efterfølgende forhandlinger og redegørelser heller ikke giver tilstrækkelig tryghed. I den forbindelse anføres, at compensation/erstatning for de væsentlige gener/indgreb, som projektet nødvendigvis indebærer, er uomtalt.
- 2) Noteret at bemærkninger fremsat i forbindelse med afholdelse af møder i Fredningsnævnet vedrørende å-slyng 26 og 27 er efterkommet og vil indgå i det projekt, der forelægges amtsrådet til endelig godkendelse. Forudsætter i den forbindelse, at å-slyngene indlægges præcist, hvor de gamle forløb.
- 3) Har endvidere noteret, at åstrækningen ved Nørholm Gods fra voldgravens udløb i åen oprenses for aflejringer indenfor de gamle å-brinker, der er synlige i terrænet, så åens bundbredde bliver 10 meter. Forudsætter at denne bundbredde vedligeholdes af den relevante myndighed i tilstrækkeligt omfang til enhver tid, og nævnes, at vandløb ikke er og aldrig bliver vedligeholdelsesfrit.
- 4) Har endeligt noteret, at den gamle møllekanal og den tidligere voldgrav genskabes. Forudsætter at oprensningen, oprensningens vedligeholdelse og genskabelse af møllekanal og voldgrav skaber en tilstrækkelig sikkerhed mod oversvømmelse, også ved ekstreme vejrforhold, og at dette er dokumenteret. Biløbene skal maksimalt bære 25 % og hovedløbet minimum 75 %. Det tilkendegives, at en oversvømmelse selvsagt vil indebære katastrofale følger.
- 5) Anfører at ethvert tab, der påføres lodsejeren i forbindelse med gennemførelse af naturgenopretningsprojektet skal erstattes. Det anføres, at den stensætning, der indgår i projektet som værn for vandindtrængen ved mølle ikke erstatter tabet ved, at den planlagte restaurering af møllen hindres. Finder at kun etablering af det af arkitekt Steffen Søndergård beskrevne fundament yder tilstrækkelig erstatning. Anfører videre, at de broer, der er tænkt etableret til erstatning af eksisterende dæmninger, skal kunne bære tung trafik, og at de nødvendigvis skal etableres i samme materiale som beskrevne broer, nemlig i eg. Herudover bemærkes, at broerne, for ikke at indebære tab, må fremstå i naturlig sammenhæng med den øvrige del af godset.

- 6) Endelig påstås tildelt erstatning for de gener, ulemper og driftsforstyrrelser, som gennemførelsen af genopretningsprojektet over en så lang periode nødvendigvis vil påføre Martha og Karl Nielsen, idet det tilkendegives, at man er indstillet på en skønsmæssigt fastsat erstatning. Endvidere forudsættes, at alle spor som følge af anvendelse af maskiner og materiel vil være fjernet ved projektets afslutning, og at Martha og Karl Nielsen forsynes med et detaljeret handlingsforløb.

Amtsrådets vurdering:

Ad 1

Amtsrådet er i høj grad bevidst om de kultur- og naturmæssige værdier omkring Nørholm Gods. Det er samtidig amtsrådets opfattelse, at der i det fremlagte projektforslag er indarbejdet de fornødne foranstaltninger til sikring af disse værdier mod forringelser, herunder af såvel godsets bygninger som tilhørende engarealer langs åen. I overensstemmelse med Karl Niensens ønske indeholder projektet således såvel oprensning af aflejringer i åens hovedløb vest om godsets bygninger som åbning af voldgrav og tilløbskanalen til Nørholm Vandmølle som biløb.

Ad 2

De af Karl Nielsen foreslåede ændringer af åslyngerne 26 og 27 er fremsat i brev af 1. august 2006 til Fredningsnævnet, som behandler projektet på baggrund af amtets dispensationsansøgning efter naturbeskyttelseslovens § 50. Baggrunden for ansøgningen er, at projektet berører områder som omfattet af 1913-fredningen af Nørholm Hede og 1993-fredningen af Nørholm Skov og tilstødende enge, hvor projektet ikke kan gennemføres uden Fredningsnævnets dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Karl Nielsen har foreslået ændringer af åslyngerne 26 og 27 således, at åens forløb bliver identisk med forløbet før regulering i 1950'erne. På baggrund heraf og tilslutning hertil fra den fremtidige bygherre for projektet, Skov- og Naturstyrelsen, har amtet den 20. september 2006 iværksat en supplerende offentlig høring efter planlovens bestemmelser af dette ændringsforslag. I forbindelse med Fredningsnævnets besigtigelse af området den 29. september 2006 fremgik endvidere, at også øvrige af ændringsforslaget berørte lodsejere, kunne tilslutte sig dette. Amtet erklærede ved denne lejlighed, at ændringsforslaget ville indgå i den endelige politiske behandling af projektet.

Ad 3

Vedligeholdelse af åen, herunder biløbene, påhviler efter den 1. januar 2007 Varde Kommune, som efter projektets gennemførelse indarbejder de i det vedtagne projekt fastsatte dimensioner for å og biløb i et revideret regulativ. I samme regulativ fastsættes bestemmelser om åens vedligeholdelse i overensstemmelse med de fastsatte dimensioner.

Ad 4

Vandspejlsberegninger på basis af den projekterede dimensionering af hoved- og biløb, herunder ved ekstreme vandføringer, viser, at oversvømmelsesrisikoen ved godset ikke øges ved projektets gennemførelse.

I forbindelse med detailprojekteringen og projektets udførelse vil det blive tilstræbt i størst muligt omfang, at imødekomme den ønskede vandfordeling ved fjernelse af aflejringer indenfor hovedløbets gamle faste brinker. Det vil i den forbindelse blive sikret, at hoved- og biløb gives dimensioner, som sikrer, at den samlede vandføringsevne for hoved- og biløb ikke ændres. Det er således amtsrådets vurdering, at disse lokale tilpasninger kan ske uden væsentlige afledte miljømæssige konsekvenser for omgivelserne.

Ad 5

Stensikringen ved møllefundamentet betragtes som en ekstra sikkerhedsforanstaltning, idet den påtænkes udført uanset at vandspejlsberegninger viser, at projektet ikke vil true fundamentets stabilitet.

Amtet har ikke været forelagt et konkret restaureringsprojekt for Nørholm Vandmølle, men som det fremgår af VVM-redegørelsens afsnit 2.3.3 er en alternativ ekstra sikring af møllen mulig, såfremt dette måtte harmonere bedre med en påtænkt restaurering af møllen. Såfremt der på et senere tidspunkt fremkommer et sådant projekt, og stensikringen i den forbindelse ønskes fjernet, vil dette blive bekostet af Skov- og Naturstyrelsen, som er bygherre for projektet efter årsskiftet 2006/07.

Det bemærkes, at de i projektet medtagne træbroer over voldgrav over møllekanal er dimensioneret for en last på 5 tons. Dimensioneringsgrundlaget bygger på oplysninger fra Karl Nielsen om vægten af de køretøjer og andet materiel, som broerne skal kunne bære. Broerne er påtænkt udført af lærketømmer i dimensioner svarende til kravene til bæreevnen. Konstruktionen udføres som anført i projektet. Det er amtsrådets opfattelse, at der dermed tages de fornødne hensyn til såvel bæreevne som æstetiske forhold.

Ad 6

Det kan oplyses, at alle berørte lodsejere tidligere og senest ved brev af 16. oktober 2006 fra Skov- og Naturstyrelsen er blevet orienteret om, at de i henhold til vandløbslovens bestemmelser har ret til erstatning for gener, ulemper og tab, som de påføres i forbindelse med projektets gennemførelse. Foreløbige erstatningsopgørelser vil indgå i udkast til lodsejeraftaler, som udsendes i første halvdel af 2007. Endelig erstatningsopgørelse finder sted, når projektet er gennemført. Ved mangel på enighed om erstatninger indbringes sagen for taksationsmyndighederne efter vandløbslovens regler herom.

Endvidere kan oplyses, at en detaljeret tids- og handleplan vil blive sendt til berørte lodsejere, når en sådan foreligger.

Arbejdets udførelse tilrettelægges med henblik på, at begrænse spor som følge af anvendelse af maskiner og materiel. Med henblik på beskyttelse af engarealerne mod sporkøring i anlægsperioden er der i projektet foreskrevet anvendelse af køreplader.

Afledte justeringer

Som beskrevet ovenfor justeres det oprindeligt fremlagte projekt for så vidt angår forløbet af åslyngerne 26 og 27.

4. Andreas Søgaard og Frode Kristensen

Gør indsigelse mod naturgenopretningsprojektet i dets nuværende form og bemærker indledningsvist, at området langs Ansager Kanal er et naturområde med kanaler og sø med sit eget dyreliv, der med sine særkender og det rige dyreliv langs kanalerne/søen har bestået siden 1945.

Anfører at såvel som det er en forudsætning for tildeling af midler fra EU-Life som det er anført i ansøgningen til EU-Life skal befolkningen i de berørte områder skal være fuldt indforstået med det ansøgte projekts gennemførelse, og at Ribe Amt og Skov- og Naturstyrelsen på offentligt møde i november 2005 præsenterede et projekt, hvorefter 60 % af vandet skulle ledes til Varde Å, som fik fuld opbakning af de fremmødte. Videre anføres, at projektet inden ansøgning til EU-Life blev ændret til, at alt vand skal ledes tilbage til Varde Å, og at det i samme ansøgning angives, at projektet har fuld opbakning i de berørte områder. I indsigelsen anføres, at dette ikke er korrekt, idet sidstnævnte projekt er blevet mødt med massive protester, og at Ribe Amt og amtsrådet ved amtsborgmester Laurids Tørnæs har tilkendegivet, at dette ikke er retsmedholdeligt.

I henhold til indsigelsen tilkendegives på vegne af den berørte befolkning langs Ansager Kanal, at projektet – som minimum – skal ændres, således at vandføringen i Ansager Kanal bibeholdes med ca. 20 % af den nuværende vandføring. Det oplyses, at dette vil medføre, at Varde Å vil få en vandføring svarende til den oprindelige i 1945. Man er opmærksom på, at projektet herved belasttes af en merudgift til etablering af stemmeværk, men denne udgift må ses i sammenhæng

med værdien af det samlede projekt, som ikke findes at kunne gennemføres i sin nuværende form, fordi tilsagnet om midler fra EU-Life er givet under urigtige forudsætninger.

Det henstilles, at Amtsrådet/Skov- og Naturstyrelsen finder disse midler, og at amtsrådet beslutter en sådan ændring, så Ansager Kanal fortsat vil være vandførende og funktionel såvel for berørte lodsejere/lokalbefolkningen og dyrelivet i kanalerne. I modsat fald ser man sig nødsaget til at kontakte EU-Life med henblik på at få projektet standset, indtil der kan findes en mindelig løsning på de anførte indsigelser.

Afslutningsvis bemærkes, at midlerne til etablering af nødvendigt stemmeværk – i hvert fald for en dels vedkommende – må kunne inddrages fra midler afsat til etablering af foranstaltninger til afværge af oversvømmelser ved store regnhændelser langs Varde Å, idet store vandføringer til dels herefter kan ledes ned gennem Ansager Kanal med udnyttelse af Karlsgårde Sø som buffer. Der bliver herved ingen transport af overskudsjord til kanalen, og intet anlægsarbejde i kanalen. Endelig oplyses, at man har advokatbistand.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet er opmærksom på de kulturhistoriske værdier og naturforholdene knyttet til Ansager Kanal. Dette er nærmere beskrevet i VVM-redegørelsen.

Amtet finder anledning til at korrigere oplysningerne om omstændighederne omkring projektets tilblivelse. Det faktiske forløb var, at amtet afholdt møde for lodsejere og andre interesserede på Hodde Kro den 29. september 2004. Baggrunden for mødet var, at et tidligere forslag om fuld genopretning af Holme Å og delvis genopretning af Varde Å havde mødt væsentlig modstand blandt lodsejere ved Holme Å. På mødet den 29. september 2004 fremlagde amtet et forslag omfattende en 60/40 % fordeling af vandet ved Ansager Stemmeværk i Varde Å's favør. Forslaget nød som anført bred tilslutning blandt de fremmødte lodsejere, idet der samtidig blev udtrykt ønske om fuld genopretning. Syd Energi tilkendegav imidlertid på mødet, at man ikke ønskede at medvirke til et projekt, hvor vandet blev delt ved Ansager Stemmeværk, idet et sådant projekt ville reducere vandkraftværkets indtægtsgrundlag, men ikke omkostningerne. Dermed var det i høj grad usikkert, om der overhovedet kunne gennemføres et genopretningsprojekt for Varde Å. Den 28. oktober 2004 afholdtes imidlertid nyt møde med Syd Energi, hvor selskabet tilkendegav, at man ønskede at gennemføre en kontrolleret, planlagt nedlukning af Karlsgårde Vandkraftværk i to faser, hvor fase 1 omfattede lukning af Ansager Kanal og overførsel af al vandet til Varde Å, mens fase 2 omfattede tilsvarende vedrørende Holme Kanal/Holme Å. Fase 1 ønskedes gennemført i perioden 2005-2010, og fase 2 i 2010-2014. Med denne tilkendegivelse var det nu muligt at gennemføre en fuld genopretning af Varde Å, og der blev arrangeret et møde herom mellem borgmestrene i Varde-, Ølgod- og Helle Kommuner, Ribe amt, Syd Energi og Skov- og Naturstyrelsen den 10. november 2004. På dette møde tilsluttede borgmestrene sig en fuld genopretning af Varde Å, og parterne besluttede at udfærdige og underskrive en hensigtserklæring om naturgenopretning af Varde Å-systemet i to faser, svarende til Syd Energis ønske om kontrolleret, planlagt nedlukning af vandkraftværket. På dette grundlag blev det nu foreliggende projekt udarbejdet og medtaget i den pakke af snæbel-projekter, til hvilke Skov- og Naturstyrelsen samt Ribe- og Sønderjyllands Amter indgav ansøgning til EU-LIFE om økonomisk støtte den 5. januar 2005. I ansøgningen blev det om Varde Å-projektet anført, at *"ved Varde Å er lodsejerne generelt interesserede i og positive overfor projektet og alle lodsejere har erklæret sig enige i og har accepteret projektets indhold. Ejeren af Karlsgårde Vandkraftværk har erklæret, at værket vil blive lukket i løbet af de kommende 10 år uden krav om compensation. Ejerne af vandkraftværket, borgmestrene i de tre berørte kommuner, Ribe Amt og Skov- og Naturstyrelsen har underskrevet en aftale på basis af hvilken projektet i Varde Å vil blive gennemført."* Med henvisning til foranstående faktiske hændelsesforløb er amtsrådet ikke enig i, at EU-LIFE er blevet misinformeret om den lokale tilslutning til projektet. Ved indgivelse af EU-ansøgningen havde amtet på baggrund af lods-ejermødet den 29. september 2004 ingen grund til at tvivle på, at der var bred lodsejertilslutning til såvel delvis som fuld genopretning af Varde Å. Det er i lyset af ovenstående forløb, at amtsborgmesteren i amtsrådets møde den 18. maj 2005 gav udtryk for, at det ikke ville være "retsmedholdeligt", såfremt man på baggrund af positive tilkendegivelser til ét projekt, tager de

samme tilkendegivelser som udtryk for tilslutning til et andet (udvidet) projekt. Det skal tilføjes, at den brede tilslutning blandt lodsejerne på mødet den 29. september 2004 til fuld genopretning af Varde Å, blev bekræftet i forbindelse med samtalerunde til samtlige lodsejere i sommeren 2005, samt i forbindelse med fremlæggelse af debatoplæg i august/september 2005, hvor ingen berørte lodsejere udtalte sig imod fuld genopretning af Varde Å.

I forbindelse med udarbejdelse af genopretningsprojektet for Varde Å er der ud fra en samlet vurdering valgt en udformning, der vurderes i størst muligt omfang at tilgodese projektets hovedformål, nemlig tilvejebringelse af gunstig bevaringsstatus for snæbel. En vandfordeling mellem åen og kanalen, som anført i indsigelsen, er indgået i de foretagne vurderinger i forbindelse med VVM-redegørelsens udarbejdelse. For en uddybning heraf henvises til VVM-redegørelsens afsnit 5 samt amtets vurderinger af bemærkningerne modtaget fra Helle Carlsen (se ovenfor under pkt. 3).

Som supplement hertil skal nævnes, at der under disse forudsætninger er lagt vægt på at sikre de kulturhistoriske værdier ved kanalen bedst muligt, samtidig med at kanalen med Syd Energis tilslutning kan benyttes til bortskaffelse af overskudsjord. Hensynet til de kulturhistoriske interesser sikres efter amtsrådets opfattelse dels ved kun at opfylde kanalen til 1 meter under terræn eller digekrone, dels ved anlæg af en 1-3 m bred grøft i den således delvist opfyldte kanal, til afledning af dræn- og grøftevand fra omgivende arealer. Der sikres således, at et kulturspor i landskabet, hvor det nuværende kanaltracé med eksisterende diger og træbevoksning samt at rindende vand i et mindre vandløb er synlig, og der vil være grundlag for et plante- og dyreliv, som beskrevet i VVM-redegørelsen.

Endelig skal amtsrådets bemærke, at det foreslåede projekt indebærer, at Varde Å gives dimensioner fastlagt under hensyntagen til den fremtidige vandføring i åen, og der indgår i projektet ikke væsentlige omkostninger, der alene er rettet mod at sikre mod uacceptable oversvømmelser langs den genoprettede Varde Å.

Afledte justeringer

Ingen.

5. Kurt Kristensen

Udtrykker stor skuffelse over den fremtidige linieføring af Varde Å. Kan tilslutte sig langt de fleste slyngninger, men udeladelsen af den store åslynge ved Hodde er den mest useriøse beslutning i sagen. Anfører at linieføringen vil have betydning i de næste mange århundreder, og at den skal kunne forsvares overfor vores efterkommere, og ikke må betyde noget, som skal laves om igen, da der ikke bliver noget igen. Oplyser, at der er tale om et gammelt å-løb, der aldrig er blevet jævnet efter reguleringen i 1950'erne, og som enkelte steder er brugt som losseplads, og mener ikke, at man kan udelukke en vis udsivning fra disse depoter. Mener, at disse nemt kunne fjernes samtidig med at åen blev lagt tilbage i den gamle slynge, og finder det sammen med mange andre uforståeligt, at åen ikke lægges tilbage i det naturlige forløb. Der er tale om én af de store slynger, der vil kunne beundres fra offentlig vej og Kurt Kristensen finder også, at det for natur og mennesker vil være en fordel, at åen vil kunne blive dobbelt så lang på strækningen. Opfordrer politikere og lodsejere til at gøre det rigtige, og henviser til at en løsning må være mulig med henvisning til de store ændringer i å-slyngerne 26 og 27.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet har forståelse for synspunkterne vedrørende den omtalte åslynge. Det kan oplyses, at det efter forhandling med berørte lodsejere ikke har vist sig muligt at indarbejde åslyngen i projektet. Amtsrådet gør samtidig opmærksom på, at gennemførelse af det foreliggende projekt ikke er til hinder for en senere åbning af åslyngen. Amtet vil sikre, at oplysningerne om affald i den gamle åslynge tilgår Ølgod Kommune, der i givet fald er den relevante myndighed i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Afledte justeringer: Ingen.

6. Anine Kristensen, formand for Hodde Sogneforening

Udtrykker som formand for Hodde Sogneforening stor skuffelse over beslutningen om å-slyngen ved Hodde ikke skal med i projektet, og finder ikke, at det kan passe, at 1-2 lodsejere kan forhindre dette. Håber for naturen, turister, fiskere og alle at slyngen kommer tilbage, og opfordrer til, at der spares en af de andre slynger, hvor der aldrig kommer mennesker. Gør opmærksom på, at spørgsmålet betyder meget for beboerne i Hodde.

Amtsrådets vurdering:

Det kan oplyses, at det efter forhandling med berørte lodsejere ikke har vist sig muligt at indarbejde åslyngen i projektet. Amtsrådet gør samtidig opmærksom på, at gennemførelse af det foreliggende projekt ikke er til hinder for en senere åbning af åslyngen.

Afledte justeringer

Ingen.

7. Direktoratet for Fødevarerhverv

Vedlægger bemærkninger, som Jordbrugskommissionen for Ribe Amt har fremsendt til direktoratet, og oplyser, at direktoratet kan tilslutte sig disse bemærkninger. Det bemærkes heri, at det fremlagte planforslag ifølge sit indhold ikke nødvendigvis forudsætter, at der foretages omlægning af jorder mellem landbrugsejendomme eller at landbrugspligten ophæves på enkelte arealer. Kommissionen finder dog, at det kan være hensigtsmæssigt at orientere om, at eventuelle negative konsekvenser for de berørte landbrugsejendomme evt. kan mindskes ved en jordfordeling efter loven herom eller ved omlægning af jorder efter reglerne i lov om landbrugsejendomme, hvilket i visse tilfælde kan kræve tilladelse fra jordbrugskommissionen.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet har noteret sig direktoratets/kommissionens bemærkninger.

Afledte justeringer

Ingen.

8. Projektgruppen Frit løb for Varde Å

Projektgruppen anerkender VVM-redegørelsen som et, overordnet set, godt grundlag for at iværksætte projektet, og har særligt bemærket, at redegørelsen bekræfter, at projektet vil have en meget positiv betydning for natur, landskaber og vandløbskvalitet – herunder den tilstræbte styrkelse af levevilkår for laksefisk, særlig snæbel, i Varde-Å-systemet. Gruppen påskønner, at Ribe Amt, Skov- og Naturstyrelsen og konsulenten har været i stand til at gennemføre de mange udrædningsaktiviteter inden for den udmeldte tidsplan. Gruppen har vedlagt et notat udarbejdet af firmaet LIMNO CONSULT.

Projektgruppen har følgende specifikke kommentarer:

- 1) Gruppen forventer, at projektet konsekvent er designet og planlagt med henblik på at maksimere opfyldelsen af målsætningen om at skabe et å-system med de bedste fysiske rammer for snæbel og øvrige laksefisk
- 2) Gruppen påskønner udmeldingen om, at åens nuværende bundkote ikke ændres og understreger princippet om, at åen skal graves bredere og ikke dybere. Der er af hensyn til lakseyngels levevilkår brug for mange lave opvækstområder i vandløbet. Gruppen efterlyser vurderinger af, om der uden for de nye gydeområder findes tilstrækkelig med sådanne områder. Endvidere vil det være landskabsmæssigt afgørende, at åen løbet højt og synligt i landskabet.

- 3) Gruppen er tvivlende overfor, at der ikke er planlagt flere gydestryg og er kritisk i forhold til, om gydestrygene, set i lyset af den store sandvandring, kan producere tilstrækkelig med yngel. Med henvisning til det vedlagte notat udarbejdet af konsulent Peter W. Henriksen, Limno Consult spørges der om:
- Er det undersøgt, om der er overlevelsesmuligheder for yngel frem til ½-årsalderen uden for de ret begrænsede arealer med kunstige gydebanker?
 - Hvor stor er risikoen for fysisk ustabilitet i inkubationsperioden. Hvis der ligefrem kalkuleres med omløjring, har man så dokumentation for, at det er en fordel?
 - I hvilket omfang har Hedeselskabet vurderet sandvandringen i forhold til indløjring og ægoverlevelse på de projekterede gydebanker?
- 4) Gruppen påskønner, at den foreslåede løsning ved dambruget Sig Fiskeri nu ikke længe indebærer en opstemning/strygløsning, men et frit løb for Varde Å forbi dambruget. Det fremgår af oplægget, at der vil ske en inddigning af Sig Dambrug samt yderligere foranstaltninger. Set i lyset af de forventede, fremtidige strammere vilkår for dambrugsdrift, med deraf følgende investeringskrav til dambruget, må der være mulighed for at opkøbe Sig Fiskeri – en løsning gruppen af landskabsmæssige årsager foretrækker, og der spørges i den forbindelse: Er der foretaget økonomiske vurderinger af opkøb af Sig Fiskeri, set i forhold til de i VVM-redegørelsen beskrevne foranstaltninger for at imødegå oversvømmelser? Er Sig Fiskeri forsøgt opkøbt? Og i givet fald med hvilket resultat?
- 5) Gruppen finder det fortsat beklageligt, at der ikke planlægges gensnoning af åen mellem Nørholm Gods og Linding Å's udløb set i lyset af de helt særlige natur- og landskabsværdier i dette område, samt de rekreative muligheder i form af gangstien langs åskrænten. Der spørges i den forbindelse: Er der foretaget vurderinger af omkostninger ved at inddrage denne strækning? Er der undersøgt mulighed for ekstrabevilling fra Skov- og Naturstyrelsen, hvis denne strækning medtages?

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet har noteret sig de indledende og overordnede tilkendegivelser fra gruppen, og skal for så vidt angår de specifikke kommentarer bemærke følgende:

Ad 1)

Den endeligt foreslåede projektudformning er fastlagt ud fra en lang række hensyn og overvejelser, i hvilken forbindelse der bl.a. er foretaget en prioritering af projektets hovedformål, nemlig at forbedre forholdene for Snæbel.

Ad 2)

Med det foreslåede projekt etableres ca. 30.000 m² gydeareal for laksefisk samt lavvandede opvækstområder for de spæde snæbellarver på projektstrækningen. Amtsrådet vurderer, at dette areal langt overstiger det gydeareal, som åen havde før 1945. Endvidere skabes der fri passage til Grindsted Å, hvor der gennem de senere år er udlagt ca. 25 gydegrusbanker. Endelig forventes det, at gensnoning og genskabelse af åens oprindelige vandføring med tiden vil give anledning til dannelse af yderligere gydeområder for laksefisk på basis af naturlige forekomster af grus i ådalen. Amtet vurderer på den baggrund, at projektet vil indebære gode muligheder for, at såvel snæbel som andre laksefisk vil kunne etablere stabile, selvreproducerende bestande.

Ad 3)

Sandvandringen har altid været en del af dynamikken i de vestjyske vandløb. I uregulerede, dynamiske vandløb giver sandvandringen normalt ikke væsentlige problemer, men ses ofte i regulerede vandløb. Det er amtets vurdering, at gensnoning af Varde Å vil mindske nettosandvandringen betydeligt.

Den mulighed for omløjring af de enkelte gydebanker der tales om, er den omløjring, som fiskenes gravning er årsag til. Gydebanker skal have en længde og tykkelse så fiskenes gravning ikke

får gruset til at skyllet væk. Stensikringerne anlægges for at undgå, at strømmen "trævler" gyde-banken op sten for sten eller at gruslaget skrider med strømmen. På sigt vil fiskenes gravning være med til at vedligeholde gydebanken, da det fine materiale i form af sand og organiske aflejringer skylles væk og grusmaterialet bliver sorteret, således at det groveste materiale findes hvor strømmen er stærkest og de mindre sten, hvor strømmen er svagest. I øvrigt vil disse områder blive vigtige gydepladser for mindre havørreder og stallinger.

Det kan tilføjes, at amtet for 3 år siden anlagde et ca. 200 m langt stryg i Sneum Å ved Størsbøl umiddelbart nord for motorvejen. Stryget blev anlagt efter de samme principper som de projekterede stryg i Varde Å. Stryget er beliggende neden for en ureguleret strækning af vandløbet. Stryget er i dag fuldstændig uden sandaflejring til trods for, at der er en del sandvandring i Sneum Å oven for stryget. Ved undersøgelser i september 2006 var der en optimal bestand af lakseyngel, dvs. ca. 1 fisk/m². Det er således amtets vurdering, at et stabilt stryg i et ureguleret vandløb er muligt trods sandvandring.

Ad 4)

Det kan oplyses, at der i forbindelse med projektets tilblivelse er ført forhandlinger med Sig Fiskeri, og at dambruget i den forbindelse har fastholdt, at man ønsker at opretholde dambrugsdriften. Derfor er der i projektet indarbejdet afværgeforanstaltninger til sikring af dambrugets afløbsforhold samt sikring mod oversvømmelse.

Ad 5)

Amtsrådet er enig i, at det rent landskabeligt ville være ønskeligt at medtage de gamle åslynger syd for Nørholm, som formentlig er afsnøret for mere end 100 år siden, i projektet. Dette er imidlertid undladt, dels af økonomiske grunde, dels fordi der i den største af åslyngerne har udviklet sig naturtypen "Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand". Den pågældende naturtype indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområde H77 "Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde", og skal på den baggrund beskyttes mod indgreb.

Afledte justeringer

Ingen.

9. Skov- og Naturstyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen oplyser under henvisning til supplerende oplysninger modtaget fra Ribe Amt om hensyn til habitatdirektivets bilag IV-arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 77, at styrelsen ingen bemærkninger har til forslaget til regionplantillægget. Dette er dog under forudsætning af dels at projektet faktisk sikrer et mere dynamisk vandløbsregime med stadig dannelse af nye slynger, dels at der i forbindelse med projektet rent faktisk indgås aftaler om etablering af et antal vandhuller med et samlet areal, der svarer til det beskrevne tab af vandhuller for spidssnudet frø, som sker ved inddragelse af gamle åslynger i den nye å.

Amtsrådets vurdering

Amtsrådet har noteret sig, at Skov- og Naturstyrelsen ikke har bemærkninger til forslaget.

For så vidt angår de af styrelsen angivne forudsætninger er det amtets vurdering, at det foreslåede projekt kan opfylde disse. Det kan i den forbindelse oplyses, at der vil blive etableret 3.000 m² raste- og overvintringslokaliteter (vandhuller) for padde. Det skal efter nærmere forhandling med berørte lodsejere ske ved hel eller delvis undladelse af opfyldning af aflagte åstrækninger, som efter åens gensnoning ikke længere skal være en del af det fremtidige åløb.

Afledte justeringer

I regionplantillægget præciseres, at der som en del af projektet etableres ca. 3.000 m² raste- og overvintringslokaliteter (vandhuller) for padde svarende til det samlede areal af tab af vandhuller for spidssnudet frø, som sker ved inddragelse af gamle åslynger i den nye å.

10. Ølgod Kommune

Det oplyses, at projektforslaget er forelagt Teknisk Udvalg, der udtrykker begejstring for projektet. Udvalget foreslår, at det oprindelige å-forløb syd for Nørholm Gods genetableres. Det oplyses, at Byrådet har tiltrådt denne beslutning.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet har noteret sig kommunens opbakning til projektet, og er enig i, at det rent landskabeligt ville være ønskeligt at medtage de gamle åslynger syd for Nørholm, som formentlig er afsnøret for mere end 100 år siden, i projektet. Dette er imidlertid undladt, dels af økonomiske grunde, dels fordi der i den største af åslyngerne har udviklet sig naturtypen "Hængesæk og andre kær-samfund dannet flydende i vand". Den pågældende naturtype indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområde H77 "Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde", og skal på den baggrund beskyttes mod indgreb.

Afledte justeringer

Ingen.

11. Sig Fiskeri v/ advokatfirmaet Dahl, Koch og Boll

- 1) Gør opmærksom på at Sig Fiskeri i bogstaveligste forstand er en eksisterende erhvervsvirksomhed, der siden 1946 har været 3 generationers levebrød. Anfører, at i det omfang projektet indebærer ændringer på dambruget, skal det ske mod fuld kompensation/erstatning. Dette gælder også indgreb i dambrugets opstemningsrettigheder.
- 2) Stemmeværkets funktionalitet skal erstattes med et andet vandindtag. Finder at amtets beslutning om, at dambruget selv skal sørge for vandindtag er lovstridigt. Vandindtaget forlanges løst ved indpumpning, idet pumperne betales af genopretningsprojektet.
- 3) Sig Fiskeri finder, at tilladt indvindingsmængde skal baseres på ½ medianminimumsvandføring ud fra den faktiske vandmængde på 1.800 l/s.
- 4) Sig Fiskeri bemærker, at dambrugsdriften fortsætter som hidtil indtil der foreligger tids- og handleplan for projektets gennemførelse.
- 5) Dambrugets erstatningsopgørelse (krav) lyder på 9.439.180 kr., baseret på 5 pumper og 1 frekvensomformer i indløb og tilsvarende i udløb, udgifter til el-installationer, tilslutningsafgifter, nødstrømsgenerator, serviceaftale, vagtordning samt drift af pumper i 15 år. Dertil kommer 8.500.000 kr. i driftstab i forventet 2½ år under projektets anlægsperiode, i alt 17.439.180 kr.
Alternativt foreslås dambruget ombygget til modeldambrug 1 med vandindtag på 450 l/s. I så fald lyder erstatningskravet på 9.884.690 kr., baseret på 1 pumpe og 1 frekvensomformer i indløb og tilsvarende i udløb, udgifter til el-installationer, nødstrømsgenerator, serviceaftale, vagtordning, drift af pumper i 15 år samt ombygningsudgifter til modeldambrug 1. Dertil kommer 1.700.000 – 3.400.000 kr. i driftstab i ½-1 år under projektets anlægsperiode, i alt 11.584.690-13.284.690 kr.
- 6) Sig Fiskeri henviser til de i amtets brev af 9. oktober 2006 anførte forbehold vedrørende forudsætninger for projektets finansiering af afværgeforanstaltninger ved dambruget, nemlig:
 - a) at dambruget, efter amtets vurdering, ikke kan opnå miljøgodkendelse med den nu værende indretning. Det anføres videre, at Ribe Amt har erkendt, at amtet i et par år ikke har overholdt forpligtelsen til vedligeholdelse af Varde Å. I den forbindelse henvises til Skov- og Naturstyrelsens afgørelse af 2. oktober 2006 vedrørende klage over miljøgodkendelse til Volstrup Dambrug, hvoraf det fremgår, "at i de tilfælde, hvor det med rimelig sikkerhed kan afvises, at det er dambruget, som er den medvirkende årsag til manglende målopfyldelse, vil der kunne meddeles miljøgodkendelse."
 - b) at dambruget, efter amtets vurdering, ikke opfylder betingelserne for at opnå godkendelse som modeldambrug 1, på grund af den konstaterede recipientpåvirkning.

- Dambruget henleder opmærksomheden på mødereferater samt amtets brev af 26. april 2006 hvoraf det fremgår, at amtet er sindet at meddele miljøgodkendelse til et model 1 dambrug
- c) at godkendelse som modeldambrug 3 forudsætter reduktion af vandindtaget til højst 10 % af vandløbets medianminimumsvandføring. Dambruget henviser til amtets brev af 26. april 2006, til modeldambrugsbekendtgørelsen samt foranstående erstatningsopgørelse.
 - d) at der endnu ikke foreligger en endelig afgørelse om dambrugets afgitringsforhold, og de tilpasninger dambruget vil skulle foretage som følge heraf. Dambruget antager, at afgitring skal ske efter gældende lovgivning, som er en anden lovgivning end den, der er henvist til i genopretningsprojektet.

Amtsrådets vurdering:

Ad 1)

Alle berørte lodsejere er tidligere og senest ved brev af 16. oktober 2006 fra Skov- og Naturstyrelsen blevet orienteret om, at de i henhold til vandløbslovens bestemmelser har ret til erstatning for gener, ulemper og tab, som de påføres i forbindelse med projektets gennemførelse. Foreløbige erstatningsopgørelser vil indgå i udkast til lodsejeraftaler, som udsendes i første halvdel af 2007. Endelig erstatningsopgørelse finder sted, når projektet er gennemført. Ved mangel på enighed om erstatninger indbringes sagen for taksationsmyndighederne efter vandløbslovens regler herom.

Ad 2)

Stemmeværket og dets funktion som en foranstaltning til opstemning af åens vand, så det kan løbe ind gennem dambrugets indløbsbygværk, erstattes af et stryg. Stryget giver et opstrømsvandspejl, der umiddelbart vurderes tilstrækkelig til, at den mængde vand, som dambruget er meddelt tilladelse til at indvinde efter projektets gennemførelse, vil kunne løbe ind på dambruget uden pumpning. Såfremt dette, efter en mere detaljeret undersøgelse, viser sig ikke at være tilfældet, er Skov- og Naturstyrelsen indstillet på efter forhandling med dambruget at gennemføre fornødne foranstaltninger. Amtet vurderer, at sådanne foranstaltninger kan træffes uden at dette får betydning for det af regionplantillægget omhandlede naturgenopretningsprojekt.

Ad 3)

Amtet har den 7. august 2006 meddelt ny vandindvindingstilladelse til Sig Fiskeri. Afgørelsen giver tilladelse til indvinding af 1.800 l/s fra Varde Å indtil genopretningsprojektet for Varde Å er gennemført i 2009. Herefter må dambruget indvinde 900 l/s fra åen. Dambruget skal til enhver tid lede mindst 600 l/s forbi dambruget. Sig Fiskeri har påklaget afgørelsen til Skov- og Naturstyrelsen, og amtet forventer derfor, at det af dambruget anførte synspunkt behandles i forbindelse hermed.

Ad 4)

Amtet har noteret sig tilkendegivelsen, og kan i den forbindelse oplyse, at en detaljeret tids- og handleplan fremkommer i forbindelse med udarbejdelse af udbudsmateriale vedrørende anlægsarbejder i løbet af første halvdel af 2007. Når planen foreligger, vil samtlige berørte lodsejere blive orienteret.

Ad 5)

Det er amtets opfattelse, at erstatningsspørgsmålet først kan afgøres endeligt, når klagesagen om dambrugets vandindvindingstilladelse er endeligt afgjort og dambruget har gennemført fornødne tilpasninger på baggrund af afgørelsen. Tilsvarende gælder Fiskeridirektoratets afgørelse af spørgsmålet om afgitring af dambrugets indløb og udløb. Amtet har desuagtet, efter anmodning fra dambruget, i brev af 9. oktober 2006 redegjort for de afværgeforanstaltninger m.v., der gennemføres af projektet med henblik på dels at sikre fortsat indløb og afløb ved dambruget, dels at sikre dambruget med tilhørende bygninger mod oversvømmelse. Desuden er der redegjort for erstatninger for tab, herunder kapitaliserede driftsudgifter i 10 år ved pumpning af 900 l/s ved

dambrugets udløb, samt tab ved driftsstop i projektets anlægsperiode. Der er i brevet taget en række forbehold, jf. nedenstående.

Ad 6)

a) Amtsrådet vurderer, at manglende målopfyldelse nedstrøms Sig Fiskeri skyldes udledninger af forurenende stoffer fra dambruget og ikke sandaflejringer i åen.

b) For så vidt angår spørgsmålet om miljøgodkendelse, eventuelt til modeldambrug 1, er det fortsat amtsrådets opfattelse, at en væsentlig forøgelse af vandløbets vandføring i forbindelse med genopretningsprojektet, kan gøre en godkendelse mulig, specielt hvis udledningen fra dambruget reduceres til under 10 % af den fremtidige medianminimumsvandføring.

c) Som nævnt i amtets brev af 26. april 2006 må der nødvendigvis tages forbehold for omgørelse i klagesystemet, idet dambruget formelt ikke opfylder betingelserne i bekendtgørelse om modeldambrug.

d) Amtsrådet er bekendt med reglerne om afgitring af dambrug efter afgitringsbekendtgørelsen. De pågældende regler, som administreres af Fiskeridirektoratet, gælder uanset om genopretningsprojektet for Varde Å gennemføres.

Afledte justeringer

Ingen.

12. Vinni Schmidt og Bjarne Bo Schmidt

Udtrykker skuffelse og forundring over, at den store åslynge ved Hodde ikke åbnes i forbindelse med projektet. Påpeger, at det vil have stor betydning for udviklingen i lokalsamfundet, at åslyngen medtages i projektet. Man håber derfor ikke, at en enkelt lodsejer på grund af dennes interesser i kanalen har mulighed for at bremse udviklingen i et helt samfund, og anbefaler at ekspropriere området, hvis dette er den eneste mulighed.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet har forståelse for synspunkterne vedrørende den omtalte åslynge. Det må imidlertid oplyses, at det efter forhandling med berørte lodsejere ikke har vist sig muligt at indarbejde åslyngen i projektet. Amtsrådet gør samtidig opmærksom på, at gennemførelse af det foreliggende projekt ikke er til hinder for en senere åbning af åslyngen.

Afledte justeringer

Ovennævnte forhold indebærer ingen justeringer af det planlægningsmæssige grundlag for projektet.

13. Henrik Pedersen, Vesterbæk

Henrik Pedersen oplyser, at han bor 50 m fra Ansager Kanal og at han er modstander af kanalens opfyldning med overskudsjord, men tilhænger af Varde Å's genopretning, og spørger, hvorfor kanalen ikke beholdes med det rige dyreliv, der findes her, både fisk, flodkrebs, fugle (isfugle) og pattedyr.

Henviser til, at der i VVM-redegørelsen er anført, at "der opnås størst mulig succes i forhold til projektets hovedformål, dvs. at forbedre forholdene for Snæbel" men også at det er anført, at Snæblen kræver 100 % fri adgang til åsystemet. Mener derfor, at man let kan lukke kanalen i opstrøms ende, uden at Snæblen og dens yngel kommer gennem kanalen eller Karlsgårde Sø samtidig med, at der tages 20 % vand til en uberørt Ansager Kanal. Anfører, at ved Karlsgårde Sø vil laksefisk som følge af fiskens natur trække mod strømmen fra Varde Å, som bliver meget kraftig, og ikke mod søen, og at der her eventuelt kunne laves en foranstaltning, som modvirker de få fisk, der kunne finde på at svømme denne vej.

Anfører at odderen ifølge VVM-redegørelsen bruger kanalen til fødesøgning og som spredningskorridor. Mener at odderen derfor vil få dårligere vilkår trods gensnoningen af Varde Å, idet åen bliver 4 km længere, hvilket ikke er nok til et odderpar, der typisk bruger ca. 10 km vandløb pr. han. Her ville kanalen være et ekstra stykke å, som giver odderen bedre vilkår.

Mener at man kunne bruge 20 % af vandet til kanalen, og resten til Varde Å. Henviser til at siden 1945 er nedbørsmængden i Danmark øget med ca. 15 %, dvs. at Varde Å i givet fald kun skal undvære ca. 5 % af vandmængden i forhold til situationen i 1945. Bemærker, at ifølge VVM-redegørelsen er hovedårsagen til, at Snæbel ikke trækker op i å-systemet for at yngle er manglende passagemulighed bl.a. ved Sig Fiskeri, og ikke at der mangler 5 % vand i åen. Foreslår, at hvis man ikke tildækker kanalen kan den overskydende jord bruges til reetablering af grusgrave, som kan bruge store mængder jord, og at dette muligvis også er billigere, idet jorden kan køres direkte til grusgraven og der også spares udgifter til etablering af kanalgrøft, forlængelse af dræn m.v. Hvis der kan spares et beløb kan dette bruges til andre naturprojekter.

Oplyser, at han har et ikke registreret drænudløb i kanalen (80 cm over nuværende kanalbund), og bemærker, at ud for hans ejendom skal der ifølge projektet fyldes 120 cm jord i kanalen. Spørger til, hvad der skal ske med dette dræn, og oplyser, at han har registreret 5 andre dræn på en 5-600 m lang strækning opstrøms sin ejendom, og at der også nedstrøms ligger mange dræn, som heller ikke er registreret.

Henrik Pedersen anfører, at en delvis tildækning af kanalen vil forringe herlighedsværdien af ejendommen, og oplyser, at 3 ejendomsmæglere har vurderet dette, og at det er noteret i en salgsmappe. Henviser til, at der i vandløbsloven er anført, at ”enhver, der lider tab ved en restaurering, har ret til erstatning” og tilkendegiver, at dette er et betydeligt, men ikke direkte vurderet beløb. Oplyser, at en sådan vurdering koster 3.000 kr., og finder at amtet burde betale denne. Ønsker endvidere at få oplyst, hvordan det videre forløb er i en erstatningssag.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet er opmærksom på de kulturhistoriske værdier og naturforholdene knyttet til Ansager Kanal. Dette er nærmere beskrevet i VVM-redegørelsen.

Som beskrevet i VVM-redegørelsens afsnit 5.1 har vurderingerne af alternative udformninger af projektet især omhandlet den fremtidige fordeling af vand mellem Varde Å og Ansager Kanal. Det er, som beskrevet i VVM-redegørelsen på side 105, vurderet, at størst mulig succes i forhold til projektets hovedmål – at forbedre forholdene for Snæbel – opnås ved en fuldstændig genskabelse af de naturlige forhold, hvor alt vand fra Grindsted Å og Ansager Å ledes til Varde Å. Som det ligeledes fremgår af VVM-redegørelsens afsnit 5.1 har en vandfordeling mellem åen og kanalen indgået i vurderingerne i forbindelse med VVM-redegørelsens udarbejdelse. Amtsrådet har været opmærksomt på de konsekvenser, som den valgte projektudformning har for Ansager Kanal, bl.a. i forhold til de kulturhistoriske interesser og naturmæssige forhold, hvilket der er redegjort nærmere for i de enkelte dele af VVM-redegørelsens kapitel 4. Det er således – uanset eventuelle tekniske foranstaltninger – amtets vurdering, at den valgte udformning af projektet vil sikre størst mulig succes i forhold til projektets hovedformål. Det skal for god ordens skyld bemærkes, at amtet i forbindelse hermed har været opmærksom på, at nedbørsmængden – målt som gennemsnitlig normalnedbør – er større i dag end den var i perioden omkring reguleringen af Varde Å i 1945. Som supplement hertil skal amtet bemærke, at Syd Energi har afvist medvirken til projekter, som deler vandet ved Ansager Stemmeværk, hvorfor mulighederne for at gennemføre et sådant projekt ikke findes at være til sted. Det kan oplyses, at amtet er bekendt med brev af 23. oktober 2006 fra Skov- og Naturstyrelsen til Henrik Pedersen, hvor det er begrundet, hvorfor styrelsen har valgt ikke at indarbejde deling af vandet ved Ansager Stemmeværk i projektet. Af begrundelsen fremgår, at styrelsen anser en løsning med deling af vandet for miljømæssigt dårlig og økonomisk væsentlig dyrere, idet der skal anlægges et fordelingsbygværk med afgitring for snæbelyngel, en afgitring som til stadighed skal vedligeholdes og renses.

For så vidt angår odder vurderer amtet, jf. VVM-redegørelsens s. 88-89, at den kommende kanalgrøft – på samme måde som den nuværende Ansager Kanal – vil få betydning odder som vandrings- og spredningskorridor og eventuelt også som fødesøgningsområde. Det er vurderet, at genopretningen af Varde Å, der er et centralt område for odderforekomsten i Ribe Amt, vil betyde, at projektet samlet set og på sigt vil medføre forbedrede forhold for arten

For så vidt angår råstofgrave skal amtet bemærke, at det i henhold til jordforureningsloven ikke er tilladt at deponere jord i tidligere råstofgrave med mindre der meddeles en særlig dispensation hertil. Hertil kommer, at amtet finder, at der indenfor en acceptabel afstand fra projektområdet ikke findes råstofgrave, som er egnede til deponering af overskudsjord. Der er på baggrund heraf ikke foretaget nærmere vurderinger i den forbindelse.

Amtsrådet er opmærksom på, at der i forbindelse med projektets udformning ikke er foretaget en fuldstændig og udtømmende registrering af alle drænudløb til Ansager Kanal. En sådan vil blive foretaget i forbindelse med den kommende mere detaljerede projektering i forbindelse med udarbejdelse af udbudsmateriale vedrørende anlægsarbejdet. I forbindelse med denne projektering vil kanalgrøftens bund blive indrettet, så der kan skaffes afløb fra alle dræn.

Amtsrådet skal henvise til vandløbslovens regler om, at enhver, der lider tab ved regulering og/eller restaurering af vandløb, har ret til erstatning. Eventuelt erstatningskrav sendes til vandløbsmyndigheden (Varde Kommune fra 1. januar 2007), som skal søge at tilvejebringe forlig om erstatningsspørgsmål. Kan der ikke opnås forlig, indbringer den erstatningssøgende spørgsmålet for taksationsmyndighederne.

Afledte justeringer

Det lægges til grund for regionplantillægget, at kanalgrøftens bund indrettes, så der kan skaffes afløb fra alle dræn. Dette vurderes at være i overensstemmelse med det offentliggjorte forslag til regionplantillæg.

14. Danmarks Naturfredningsforening - Lokalkomiteen for Varde, Blåvandshuk, Blaabjerg og Ølgod Kommuner.

Foreningen ser med stor glæde frem til projektets gennemførelse.

Det er imidlertid foreningens opfattelse, at den nuværende store sandtilførsel opstrøms projektstrækningen ikke vil blive påvirket af projektet. Det betyder, at der udover den naturlige materialetransport årligt vil blive tilført den genoprettede strækning en sandmængde på mellem 5 – 10.000 m³ fra vandløbssystemet opstrøms den nuværende Ansager Stemmeværk. Denne sandmængde vil efter foreningens opfattelse have en betydelig negativ effekt på det genoprettede vandløb og de etablerede nye stryg. Det er derfor foreningens opfattelse, at den nuværende sandtilførsel skal søges stoppet, hvilket kan ske ved en udvidelse af den nye retningslinie 30.4 med krav om, at der i nødvendigt omfang skal reduktion af sandtilførslen til Varde Å på opstrøms liggende vandløbsstrækninger og tilløb. Dette kan ske ved etablering af sandfang på drænudløb, overholdelse af 2 m dyrkningsfrie bræmmer og hegning mod vandløbene for afgræssende kreaturer. I en overgangsperiode indtil der sker efterlevelse af gældende krav til vandløbsbeskyttelsen bør der oprettholdes et sandfang ved det nuværende stemmeværk. Endvidere nævnes, at VVM-redegørelsen angiver behov for sandfang for at beskytte strækninger omkring Varde By. Foreningen anfører, at sandfang i øvrigt bør etableres således, at der kan ske en tilsvarende beskyttelse af vandløbsstrækningerne, der passerer Nørholm Gods.

Lokalkomiteen finder endvidere, at der ved tilpasninger af terrænforholdene i forbindelse med opfyldning af aflagte åstrækninger efter gensoning af Varde Å bør sikres fugtige og våde enge samt oversvømmede områder i forbindelse med forårsafstrømning, der kan fungere som opholds- og fourageringssteder for snæbelyngel.

Endelig finder foreningen, at der inden igangsætning af anlægsarbejder skal ske en indgående registrering af isfugle-forekomster i projektområdet, således at der kan tages størst muligt hensyn til arten, der er set på strækningen for genopretningen og efter foreningens forventninger også yngler i området.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet skal bemærke, at sandtransporten fra vandløbsstrækninger opstrøms Ansager Stemmeværk ikke er større end transporten i andre vestjyske vandløb. Amtsrådet er enig i, at sandtransport i vandløb er negativ i forhold til gydeområder for laksefisk, men amtsrådet er samtidig bevidst om, at sandtransport er en følge af vandløbenes naturlige dynamik i et åbent, vindeksponeret hedeslette-landskab med udstrakt landbrugsmæssig udnyttelse. Amtsrådet er endvidere enig i, at sandtransporten bør søges begrænset ved de af foreningen foreslåede foranstaltninger gennem vandløbsmyndighedernes tilsyn og håndhævelse af gældende bestemmelser i vandløbsloven og vandløbsregulativerne.

Endvidere skal bemærkes, at den ønskede projektudformning ved det nuværende Ansager Stemmeværk med et langt stryg startende tæt på sammenløbet af Grindsted Å og Ansager Å betyder, at det eksisterende sandfang ikke kan bibeholdes.

Med hensyn til sandvandring til projektstrækningen af Varde Å er det på baggrund af erfaringer fra andre vandløb amtsrådets vurdering, at stryg, der med hensyn til bredde, dybde og fald konstrueres som beskrevet i projektet, vil kunne fungere trods sandvandring i vandsystemet.

Amtsrådet forventer, at der i forbindelse med indgåelse af lodsejeraftaler i en vis udstrækning vil kunne etableres områder som foreslået af lokalkomiteen.

Amtet har i forbindelse med VVM-redegørelsen ikke lagt skjul på, at der for dyre- og fuglelivet i området – herunder også for fåtallige og sjældne arter som isfuglen – vil opstå lokale og midlertidige forstyrrelser og ødelæggelser af yngleprocesser m.v. . Men der er i forbindelse med vurderingerne af de eventuelle følger af disse forstyrrelser og ødelæggelser lagt vægt på, at påvirkningerne vil være så lokale og så midlertidige, at der ikke vil være tale om risiko for udryddelse eller bestandsmæssige problemer for nogen af arterne. For isfuglen vurderes det således, at bestanden i hele Varde Å-systemet samlet set ikke vil lide overlast og at den på sigt vil få forbedrede levevilkår, bl.a. i form af et mere naturligt, dynamisk og længere vandløb. Det er desuden vigtigt for projektet som helhed, at den samlede anlægsperiode – og dermed de midlertidige forstyrrelser af naturen i området – bliver så kortvarig som mulig.

Afledte justeringer

Ingen.

15. Grethe Hansen og Keld Hundebøl, Ansager

Finder grundlæggende, at det er et spændende projekt, der dog kan forbedres væsentligt for så vidt angår den øvre del af Ansager Kanal, der ikke får en afvandingsmæssig funktion. Det foreslås, at Ansager Kanal sløjfes helt på strækningen mellem Ansager Stemmeværk og Grønrose Bæk.

Dette findes som minimum at have følgende fordele:

- Ansager Kanal fremstår som en kunstig mur i landskabet, der begrænser det visuelle indtryk af ådalen
- Naturlige slugter reableres og skaber bl.a. mulighed for, at Grønrose Bæks forløb ændres fra en rørføring til et naturligt forløb
- Der etableres en naturlig adgang til landsbrugsarealerne beliggende vest for den nuværende kanal
- Der opnås en biologiske balance ved at undgå stillestående vandflader

- Der undgås fremtidige vedligeholdelsesomkostninger vedrørende den nuværende rørføring under kanal anlægget, beplantningsmæssige fordele m.v.

Til illustration af den foreslåede plan har Grethe Hansen og Keld Hundebøl ved forstkandidat Klaus Wunsch, KWPlan vedlagt projektforslag med illustrationer med billedmæssig manipulation.

Der er endvidere med hensyn til økonomien i forslaget vedlagt et af Grethe Hansen og Keld Hundebøl fremsendt brev til Syd Energi, hvorefter det tilbydes, at erhverve det berørte areal. Hertil kommer at man på nærmere aftalte vilkår vil påtage sig anlægsudgifter i forbindelse med den foreslåede retablering af arealet, samt den løbende vedligeholdelse af arealet på en sådan måde, at de retablerede områder bevares naturmæssigt.

Finder endvidere, at forslaget er af et sådant omfang og karakter – såvel genopretningsmæssigt som økonomisk – at det findes formålstjenligt, at der afholdes et møde på arealet.

Amtsrådets vurdering:

Amtsrådet er opmærksom på, at kanaldæmningen er et markant element i landskabet. Der er imidlertid tale om et væsentligt kulturhistorisk spor fra elektrificeringen af den sydvestjyske landsdel, som amtsrådet mener bør bevares. En fjernelse af kanaldæmning og træer på denne ånære del af kanalen savner desuden relevans i forhold til projektets hovedformål, nemlig at tilvejebringe gunstig bevaringsstatus for snæbel. Amtet har noteret sig anmodningen om et møde.

Afledte justeringer

Ingen.

16. Laurids Vedsted Nielsen

Laurids Vedsted Nielsen har tilkendegivet, at han ønsker den i det fremlagte projektforslag indeholdte å-slynge 28 gjort mindre. Det foreslås, at åen på strækningen gives et forløb svarende til å-forløbet før 1950'erne.

Amtsrådets vurdering:

Forslaget er fremsat på møde den 23. juni 2006 overfor Fredningsnævnet, som efterfølgende foretog besigtigelse på stedet den 29. september 2006. Ved besigtigelsen blev det afklaret, at øvrige berørte lodsejere kunne tilslutte sig forslaget. Amtet erklærede ved denne lejlighed, at ændringsforslaget ville indgå i den endelige politiske behandling af projektet, idet det ikke findes at have væsentlige miljømæssige konsekvenser i forhold til det fremlagte projektforslag.

Afledte justeringer

Som beskrevet ovenfor justeres det oprindeligt fremlagte projekt for så vidt angår forløbet af å-slynge 28.

17. Danmarks Naturfredningsforening

Er generelt meget positive overfor forslaget, som overordnet vil have en gavnlig effekt på områdets dyre- og planteliv. Har dog visse bemærkninger.

- 1) Har noteret sig, at projektet vil fjerne de fleste registrerede voksesteder af den globalt sjældne plante Flodklaseskærm, og at man vil forsøge, at flytte en del af disse planter til levesteder opstrøms projektstrækningen, hvorfra den forventes at genindvandre. Vil gerne sikre sig, at man har erfaring for, at dette overhovedet er muligt, herunder om der tidligere er foretaget lignende planteflytninger med succes. DN foreslår, at man overvåger planterne, og følger om de trives på de nye levesteder.

- 2) En anden bekymring er, at der ifølge VVM-redegørelsen forsvinder 2.700 m² af naturtypen "Hængesæk og andre kærsumfund dannet i flydende vand", der er en del af habitatområdets udpegningsgrundlag. Anfører, at man her står i et dilemma – vejer en dyreart højere end en planteart i udpegningsgrundlaget. Bemærker, at det ikke fremgår af projektforslaget, om man har overvejet andre forløb af åen, hvor man kunne undgå en hel eller delvis nedlæggelse af habitattypen. Det fremgår heller ikke om der er foretaget en vurdering af hvor store muligheder, der er for, at der naturligt genopstår nye områder med den pågældende naturtype. DN foreslår, hvis det ikke er muligt at bevare denne naturtype indenfor det udpegede habitatområde, at amtet inddrager andre arealer med naturtypen i habitatområdet.
- 3) Endelig anfører DN, at man forventer, at der anlægges erstatningsarealer i forbindelse med nedlæggelsen af i alt ca. 10 ha § 3-areal.

Amtsrådets vurdering

Amtet har noteret sig foreningens positive generelle bemærkninger til projektet. For så vidt angår de konkrete kommentarer skal amtet bemærke følgende:

Ad 1)

Det kan oplyses, at amtet allerede i 2006 har foretaget forsøgsvisse udplantninger af Flodklaseskærm i Grindsted Å med henblik på at opnå erfaringer hermed. På baggrund af disse forsøgsudplantninger er det fortsat amtets vurdering, at der kan opnås de forventede resultater. Amtet skal i øvrigt for god ordens skyld nævne, at projektet sikrer, at ikke alle eksisterende forekomster af Flodklaseskærm på projektstrækningen berøres. Det er i forbindelse med udplantningerne – i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings forslag - forudsat, at der foretages en overvågning. Amtet forventer, at denne overvågning i det videre forløb vil blive varetaget af Skov- og Naturstyrelsen.

Ad 2)

Amtet skal indledningsvist bemærke, at der beklageligvis er sket en fejl i forbindelse med opgørelsen af projektets indgreb overfor naturtypen "Hængesæk og andre kærsumfund dannet i flydende vand". Projektet vil berøre et areal med naturtypen på 1.600 m² og ikke 2.700 m², som angivet i VVM-redegørelsen.

Hensynet til den nævnte naturtype har indgået i de vurderinger, der ligger til grund for det endelige projekts udformning med henblik på at sikre, at de vigtigste og mest typiske hængesæk-områder bevares i ådalen. Det kan således oplyses, at der samlet er registreret ca. 38.000 m² af naturtypen indenfor afgrænsningen af habitatområde nr. 77, heraf et samlet areal på 10.000 m² syd for Nørholm og et samlet areal på ca. 25.000 m² ved den sydvestlige hjørne af Nørholm Hede. Disse områder berøres ikke af projektet. Hensynet til bevarelsen af det første af disse områder har indgået som ét element i overvejelserne vedrørende en genslyngning af åen på strækningen syd for Nørholm, som ikke indgår i projektet (se amtsrådets vurdering af høringsbidrag nr. 8 fra Projektgruppen Frit Løb for Varde Å). For så vidt angår det sidstnævnte område ligger dette øst for en å-strækning, som ikke gensnoes, men alene breddeudvides, fortrinsvis mod vest. Området på de 25.000 m² samt et mindre område på 1.600 m² er vurderet til værdisætningen "høj", mens dels det nævnte område på 10.000 m², samt de 1.600 m², der berøres af projektet er værdisat "middel". Amtet har på baggrund heraf vurderet, at de vigtigste og mest typiske hængesæk-områder bevares i ådalen. Det er samtidig amtets vurdering, at projektets etablering af et mere dynamisk vandløb overordnet vil understøtte en fornyet dannelse af naturtypen.

De af amtet registrerede lokaliteter med naturtypen "Hængesæk og andre kærsumfund dannet i flydende vand" indgår allerede i afgrænsningen af habitatområde nr. 77. Amtet skal i øvrigt bemærke, at spørgsmål vedrørende afgrænsning af habitatområder og eventuelle justeringer heraf varetages af Skov- og Naturstyrelsen.

Ad 3)

Amtet skal bemærke, at de omtalte § 3-arealer indgår i naturgenopretningsprojektet ved at de pågældende arealer omdannes til vandløb. Arealerne vil derfor fortsat være omfattet af beskyttelse i henhold til naturbeskyttelsesloven, men som en anden naturtype (beskyttet vandløb). Som nævnt i VVM-redegørelsen er det amtets vurdering, at indgrebene i § 3-arealerne på længere sigt vil understøtte kvaliteten af de stedlige naturtyper, og indgrebene vurderes ikke at være i konflikt med nationale og regionale botaniske interesser. Der skal i øvrigt henvises til VVM-redegørelsens side 83.

Afledte justeringer

Ingen.